

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2 5 6 4

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

SONGKHLA

จังหวัดสงขลา

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน ที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <https://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดสงขลา
<http://www.ldd.go.th/Agri-Map/Data/S/ska.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “สงขลา”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	4
2.1 ยางพารา	5
2.2 ข้าว	11
2.3 มังคุด	16
2.4 ปาล์มน้ำมัน	22
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	27
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	30
เอกสารอ้างอิง	35
ภาคผนวก	37

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสงขลา	3
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดสงขลา	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดสงขลา	7
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา	10
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสงขลา	12
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	16
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุดรายอำเภอ จังหวัดสงขลา	18
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมังคุด	21
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของปาล์มน้ำมัน รายอำเภอ จังหวัดสงขลา	23
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน	26
ตารางที่ 11	เนื้อที่ปลูก เนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิตรวม ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ของมะม่วงเบา จังหวัดสงขลา ปี 2562	28
ตารางที่ 12	ราคาขายมะม่วงเบาของเกษตรกร ปี 2558-2562	29
ตารางที่ 13	ราคาขายผลิตภัณฑ้มะม่วงเบาแปรรูป ปี 2562	29
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดสงขลา	39
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสงขลา	48
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำ จังหวัดสงขลา	50
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสงขลา	51
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสงขลา	53
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสงขลา	54
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร จังหวัดสงขลา	55

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินหัวหิน	43
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินระโนด	44
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสะเดา	45
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสงขลา	46
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินทุ่งหว้า	47
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดสงขลา	56
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสงขลา	57
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสงขลา	58
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสงขลา	59
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดสงขลา	60
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกมังคุดบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสงขลา	61
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดสงขลา	62
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสงขลา	63

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดสงขลามีพื้นที่ 7,393.889 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,621,181 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย 16 อำเภอ 127 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) มีจำนวนประชากร 1,428,609 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง
ทิศใต้	ติดต่อ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	ติดต่อ อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ภูเขาและที่ราบสูง ประกอบด้วยลักษณะภูมิประเทศ ดังนี้

1) **บริเวณทะเลสาบสงขลา** ทางทิศเหนือที่อำเภอสทิงพระและอำเภอรโนดเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนาและพืชพันธุ์อื่น ๆ

2) **บริเวณทะเลนอก** พื้นที่เป็นที่ราบเหมาะแก่การปลูกมะพร้าวและต้นสน พื้นที่ซึ่งห่างจากทะเลไปเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา ได้แก่ อำเภอสทิงพระ อำเภอรโนด อำเภอเมืองสงขลา อำเภอเทพา และอำเภอจะนะ

3) **บริเวณที่ประกอบด้วยเนินและภูเขา** พื้นที่เป็นดินเหนียวปนทรายและลูกรัง มีลำน้ำไหลผ่านหลายสาย มีป่าไม้ซึ่งใช้ในการปลูกสร้างบ้าน ยางพารา มีการปลูกผลไม้เป็นแห่ง ๆ บริเวณดังกล่าว ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอรัตนภูมิ อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดสงขลาอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านคือ 1) ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม 2) ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ จังหวัดสงขลาตั้งอยู่บนฝั่งทะเลทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมาก อุณหภูมิเฉลี่ยจึงไม่สูงมากอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อนและอบอุ่นในช่วงฤดูฝน ส่วนในฤดูหนาวจะมีอากาศเย็นเป็นบางครั้ง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.60 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.90 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.40 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินจังหวัดสงขลาแบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา วัตถุประสงค์กำเนิดดินได้ดังนี้

1) **หาดและเนินทราย (Beach and sand dune)** พื้นที่หาดทราย เป็นพื้นที่ระหว่างแนวน้ำทะเลขึ้นและน้ำทะเลลง มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคลื่นและกระแสน้ำทะเล ส่วนพื้นที่เนินทรายหรือสันทรายเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะนูนเป็นโคกเดี่ยว ๆ และเป็นแนวยาวขนานกับชายฝั่งทะเล มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายและมักมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในดิน สีนํ้าตาล น้ำตาลปนเหลืองหรือเหลืองปนแดง เช่น ชุดดินบาเจาะ (Bc) ชุดดินหัวหิน (Hh) ชุดดินบ้านทอน (Bh) เป็นต้น

2) ที่ราบชายฝั่งทะเล (Coastal plain) เกิดจากคลื่นพัดพาและกระแสลมพัดพาเอาเศษวัตถุจากทะเล ทั้งโคลน กรวด หทราย และตะกอนต่าง ๆ เข้ามาทับถมบริเวณชายฝั่ง และลึกเข้าไปในแผ่นดินมากกว่าหาดทราย แบ่งเป็น

(1) พื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats) เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงในอดีต เป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนทะเลกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ หรือเป็นแอ่งต่ำมีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายแป้งละเอียดหรือดินเหนียว ที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนเขียวมะกอก เช่น ชุดดินมูโน๊ะ (Mu) ชุดดินตากใบ (Ta) เป็นต้น บริเวณที่เป็นแอ่งต่ำมีน้ำขังตลอดปี อยู่ระหว่างเนินทรายหรือสันทรายชายฝั่งทะเล เรียกว่า “พรุ” ดินมีสีดำหรือน้ำตาล มีการระบายน้ำเลวมาก อาทิ ชุดดินระแงะ (Ra)

(2) ที่ราบลุ่มระหว่างสันทราย (Swale) เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำหลังแนวสันทรายซึ่งเคยเป็นชายฝั่งทะเลที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงมาก่อน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ เป็นดินสีลมมาก เนื้อดินเป็นทรายถึงทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาและเทา พบจุดประสีเหลืองปนแดงและน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำเลวถึงเลวมาก มักอึดตัวด้วยน้ำตลอดเวลา มีเศษเปลือกหอยปะปนในเนื้อดิน อาทิ ชุดดินวัลเปรียง (Wp)

3) ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain) เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินสีลมมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่าง ๆ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินสงขลา (Sng) ชุดดินบางนารา (Ba) ชุดดินพัทลุง (Ptl) ชุดดินระโนด (Ran) ชุดดินวิสัย (Vi) เป็นต้น

(2) ตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินต้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินสีลมมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดง ไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินหาดใหญ่ (Hy) ชุดดินปาดังเบซาร์ (Pac) ชุดดินรือเสาะ (Ro) ชุดดินสะเดา (Sd) ชุดดินคองหงส์ (Kh) ชุดดินท่าชะ (Te) เป็นต้น

4) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลก ในระยะทางใกล้ ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากหินทราย ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินสีลมมาก เนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนถึงดินร่วนปนชื้นส่วนหยาบมาก สีแดง น้ำตาล และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดีถึงมากเกินไป พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน อาทิ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto)

(2) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินสีลมปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว

ละเอียดถึงดินเหนียวปนชั้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน อาทิ ชุดดินนาทอน (Ntn)

(3) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินต้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชั้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง ถึงแดง การระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินทุ่งหว้า (Tg)

5) **พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน** เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดสงขลา ในภาพที่ 1 - 5

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสงขลา จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดสงขลา

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	350,767	7.59
พื้นที่เกษตรกรรม	3,098,073	67.03
พื้นที่นา	355,308	7.69
พืชไร่	1,036	0.02
ไม้ยืนต้น	2,594,256	56.13
ไม้ผล	88,952	1.92
พืชสวน	2,286	0.05
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	2,964	0.07
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	53,142	1.15
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	129	0.003
พื้นที่ป่าไม้	592,909	12.83
พื้นที่น้ำ	394,781	8.55
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	184,651	4.00
รวม	4,621,181	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2563

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ชลประทาน 571,473 ไร่ (ร้อยละ 12.37 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 12 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 3 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 84.16 ล้านลูกบาศก์เมตร

อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำคลองสะเดา มีระดับกักเก็บอยู่ที่ 56.74 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 67.42 ของน้ำกักเก็บของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดสงขลา (ตารางผนวกที่ 2 และตารางผนวกที่ 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ 412,674 ไร่ (ร้อยละ 8.93 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุด ได้แก่ อำเภอรัตนภูมิ อำเภอนาทวี และอำเภอสะเดา ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดสงขลา มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด ในปี 2563 จำนวน 149,748 ราย รวมพื้นที่ 1,336,689 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ยางพารา ข้าวนาปี ปาล์มน้ำมัน และมะพร้าว ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดสงขลา พื้นที่ 922 ไร่ เกษตรกร 314 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 18 ชนิด พืชสมุนไพรที่มีการปลูกมาก ได้แก่ พลู กฤษณา และส้มแขก ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดสงขลา มีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 88 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 206 แห่ง โดยมีโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา 76 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดสงขลา มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ยางพารา ข้าว มังคุด และปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดสงขลา

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ยางพารา	2,006,511	64.77
2. ข้าว	307,471	9.93
3. มังคุด	71,683	2.32
4. ปาล์มน้ำมัน	42,774	1.38

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตยางพาราและแปรรูปยางพาราที่สำคัญของประเทศ ซึ่งเกษตรกรในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการผลิตยางพาราอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเดิมที่มีการปลูกยางพารามาอย่างยาวนาน นอกจากนี้จังหวัดสงขลาเป็นที่ตั้งของส่วนราชการที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาด้านยางพารา เช่น ศูนย์วิจัยยางสงขลา และสถาบันการศึกษาที่ให้ความสนับสนุนการวิจัยด้านยางพาราอีกด้วย จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 475,852 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.49 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอนาทวี 104,556 ไร่ อำเภอสะเดา 82,633 ไร่ และอำเภอหาดใหญ่ 65,643 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) 1,567,754 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.44 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 334,579 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 198,452 ไร่ และอำเภอเทพา 196,225 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) เนื้อที่ 257,026 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.28 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 46,294 ไร่ อำเภอจะนะ 39,651 ไร่ และอำเภอรัตภูมิ 31,613 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,227,401 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 348,532 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.24 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอนาทวี 84,349 ไร่ อำเภอสะเดา 63,267 ไร่ และอำเภอหาดใหญ่ 41,308 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,137,038 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.53 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 286,540 ไร่ อำเภอเทพา 150,925 ไร่ และอำเภอสะบ้าย้อย 131,438 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) เนื้อที่ 238,542 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 92.81 ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 43,864 ไร่ อำเภอจะนะ 39,185 ไร่ และอำเภอรัตนภูมิ 30,475 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 282,399 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 558,036 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มี พื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ 103,436 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอสะเดา 67,405 ไร่ อำเภอสะบ้าย้อย 64,388 ไร่ และอำเภอนาทวี 51,336 ไร่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 127,320 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.76 ของพื้นที่ เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอหาดใหญ่ 24,335 ไร่ อำเภอนาทวี 20,207 ไร่ และอำเภอสะเดา 19,366 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 430,716 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.47 ของพื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอหาดใหญ่ 79,101 ไร่ อำเภอสะบ้าย้อย 54,810 ไร่ และ อำเภอสะเดา 48,039 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของยางพารารายอำเภอ จังหวัดสงขลา

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กระแสดินธุ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,457 (100.00%)	5,689 (100.00%)	454 (100.00%)	49,617 (100.00%)	58,217 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,298 (52.83%)	3,834 (67.39%)	454 (100.00%)	4,399 (8.87%)	9,985 (17.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,159 (47.17%)	1,855 (32.61%)	-	-	3,014 (3.18%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	24,015 (100.00%)	85,325 (100.00%)	21,615 (100.00%)	14,649 (100.00%)	145,604 (100.00%)
คลองหอย โข่ง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	14,173 (59.02%)	65,545 (76.82%)	21,457 (99.27%)	2,631 (17.96%)	103,806 (71.29%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,842 (40.98%)	19,780 (23.18%)	-	-	29,622 (20.34%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	14,682 (100.00%)	41,557 (100.00%)	17,202 (100.00%)	67,755 (100.00%)	141,196 (100.00%)
ควนเนียง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,959 (81.45%)	32,686 (78.65%)	17,168 (99.80%)	236 (0.35%)	62,049 (43.95%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,723 (18.55%)	8,871 (21.35%)	-	-	11,595 (8.22%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	28,896 (100.00%)	131,434 (100.00%)	39,651 (100.00%)	114,463 (100.00%)	314,444 (100.00%)
จะนะ	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	22,045 (76.29%)	93,002 (70.76%)	39,185 (98.82%)	25,165 (21.99%)	179,397 (57.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,851 (23.71%)	38,432 (29.24%)	-	-	45,283 (14.40%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	25,631 (100.00%)	196,225 (100.00%)	20,074 (100.00%)	52,679 (100.00%)	294,609 (100.00%)
เทพา	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	22,751 (88.76%)	150,925 (76.91%)	19,735 (98.31%)	27,910 (52.98%)	221,321 (75.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,880 (11.24%)	45,300 (23.09%)	-	-	48,180 (16.35%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	104,556 (100.00%)	102,767 (100.00%)	14,034 (100.00%)	108,753 (100.00%)	330,110 (100.00%)
นาทวี	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	84,349 (80.67%)	71,638 (69.71%)	11,590 (82.59%)	82,546 (75.90%)	250,123 (75.77%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	20,207 (19.33%)	31,129 (30.29%)	-	-	51,336 (15.56%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
นาหม่อม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,317 (100.00%)	34,717 (100.00%)	2,324 (100.00%)	18,126 (100.00%)	72,484 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,871 (68.55%)	24,082 (69.37%)	2,107 (90.66%)	11,557 (63.76%)	49,617 (68.45%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,446 (31.45%)	10,635 (30.63%)	-	-	16,081 (22.19%)
บางกล้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	32,269 (100.00%)	25,382 (100.00%)	6,021 (100.00%)	26,360 (100.00%)	90,032 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	21,232 (65.80%)	16,499 (65.00%)	5,889 (97.81%)	930 (3.53%)	44,550 (49.48%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	11,037 (34.20%)	8,883 (35.00%)	-	-	19,920 (22.12%)
เมืองสงขลา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,467 (100.00%)	40,789 (100.00%)	4,466 (100.00%)	79,704 (100.00%)	127,426 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	992 (40.21%)	20,434 (50.10%)	3,964 (88.76%)	8,618 (10.81%)	34,008 (26.69%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,475 (59.79%)	20,355 (49.90%)	-	-	21,830 (17.13%)
ระโนด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	8,787 (100.00%)	124 (100.00%)	175,381 (100.00%)	184,292 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1 (0.01%)	124 (100.00%)	-	125 (0.07%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	8,786 (99.99%)	-	-	8,786 (4.76%)
รัตภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	31,577 (100.00%)	146,980 (100.00%)	31,613 (100.00%)	73,487 (100.00%)	283,657 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	19,156 (60.66%)	121,034 (82.35%)	30,475 (96.40%)	9,658 (13.14%)	180,323 (63.57%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	12,421 (39.34%)	25,946 (17.65%)	-	-	38,367 (13.53%)
สทิงพระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	12,116 (100.00%)	118 (100.00%)	67,346 (100.00%)	79,580 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	118 (100.00%)	-	118 (0.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	12,116 (100.00%)	-	-	12,116 (15.22%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
สะเดา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	82,633 (100.00%)	334,579 (100.00%)	46,294 (100.00%)	45,301 (100.00%)	508,807 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	63,267 (76.56%)	286,540 (85.64%)	43,864 (94.75%)	29,697 (65.55%)	423,368 (83.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,366 (23.44%)	48,039 (14.36%)	-	-	67,405 (13.25%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	43,709 (100.00%)	186,248 (100.00%)	26,727 (100.00%)	81,820 (100.00%)	338,504 (100.00%)
สะบ้าย้อย	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	34,131 (78.09%)	131,438 (70.57%)	22,755 (85.14%)	53,899 (65.88%)	242,223 (71.56%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,578 (21.91%)	54,810 (29.43%)	-	-	64,388 (19.02%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	16,707 (100.00%)	605 (100.00%)	127,534 (100.00%)	144,846 (100.00%)
สิงหนคร	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	29 (0.17%)	422 (69.75%)	37 (0.03%)	488 (0.34%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	16,678 (99.83%)	-	-	16,678 (11.51%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	65,643 (100.00%)	198,452 (100.00%)	25,704 (100.00%)	124,426 (100.00%)	414,225 (100.00%)
หาดใหญ่	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	41,308 (62.93%)	119,351 (60.14%)	19,235 (74.83%)	25,116 (20.19%)	205,010 (49.49%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	24,335 (37.07%)	79,101 (39.86%)	-	-	103,436 (24.97%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	475,852 (100.00%)	1,567,754 (100.00%)	257,026 (100.00%)	1,227,401 (100.00%)	3,528,033 (100.00%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	348,532 (73.24%)	1,137,038 (72.53%)	238,542 (92.81%)	282,399 (23.01%)	2,006,511 (56.87%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	127,320 (26.76%)	430,716 (27.47%)	-	-	558,036 (15.82%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 16,827 ไร่ พื้นที่ปลูกมันคุด (S3+N) 4,019 ไร่ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตยางพารา

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			มันคุด (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กระแสดินธุ์	-	24	24	-	-	-
คลองหอยโข่ง	-	-	-	-	-	-
ควนเนียง	891	159	1,050	325	4	329
จะนะ	1,846	334	2,180	-	5	5
เทพา	2,355	385	2,740	989	34	1,023
นาทวี	1,463	-	1,463	-	-	-
นาหม่อม	119	2	121	-	-	-
บางกล่ำ	379	26	405	-	-	-
เมืองสงขลา	470	83	553	28	-	28
ระโนด	-	577	577	32	-	32
รัตภูมิ	1,657	64	1,721	-	34	34
สติงพระ	-	1,154	1,154	345	-	345
สะเดา	44	-	44	-	-	-
สะบ้าย้อย	1,842	280	2,122	-	19	19
สิงหนคร	-	1,033	1,033	2,204	-	2,204
หาดใหญ่	1,576	64	1,640	-	-	-
รวม	12,642	4,185	16,827	3,923	96	4,019

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกยางพาราที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอนาทวี อำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกยางพารา ในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอสะเตกา อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้ เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทน สูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสงขลาในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตร เชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 508,686 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.44 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอระโนด 126,618 ไร่ อำเภอจะนะ 66,511 ไร่ และอำเภอสิงหนคร 57,443 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 209,786 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.96 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอรัตนภูมิ 68,258 ไร่ อำเภอจะนะ 22,259 ไร่ และอำเภอสะเตกา 19,788 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 100,360 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.85 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหาดใหญ่ 22,264 ไร่ อำเภอเมืองสงขลา 15,763 ไร่ และอำเภอจะนะ 13,895 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 2,703,496 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 262,706 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.64 ของพื้นที่ ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอระโนด 101,568 ไร่ อำเภอสิงหนคร 48,209 ไร่ และอำเภอสะเตกา 40,640 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 18,013 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.59 ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา 3,774 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 3,569 ไร่ และ อำเภอจะนะ 2,847 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 19,227 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.16 ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอเทพา 2,489 ไร่ อำเภอบางกล่ำ 2,111 ไร่ และอำเภอจะนะ 1,988 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 7,525 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสม

ปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 437,753 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอรัตถุมิ 89,366 ไร่ อำเภोजะนะ 72,229 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 44,798 ไร่ และ อำเภอกวนเนียง 35,267 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 245,980 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.36 ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภोजะนะ 52,816 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 29,777 ไร่ และอำเภอระโนด 25,050 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 191,773 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 91.41 ของพื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอรัตถุมิ 67,219 ไร่ อำเภอสะเดา 19,788 ไร่ และอำเภोजะนะ 19,412 ไร่

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดสงขลา

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กระแสดินธุ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	35,431 (100.00%)	384 (100.00%)	6,114 (100.00%)	16,473 (100.00%)	58,402 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	22,996 (64.90%)	-	1,703 (27.85%)	333 (2.02%)	25,032 (42.86%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	12,435 (35.10%)	384 (100.00%)	-	-	12,819 (21.95%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	18,865 (100.00%)	4,758 (100.00%)	-	122,168 (100.00%)	145,791 (100.00%)
คลองหอย โข่ง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	309 (1.64%)	10 (0.22%)	-	-	319 (0.22%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	18,556 (98.36%)	4,748 (99.78%)	-	-	23,304 (15.99%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,686 (100.00%)	15,784 (100.00%)	11,047 (100.00%)	83,779 (100.00%)	141,296 (100.00%)
กวนเนียง	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	10,220 (33.31%)	983 (6.23%)	1,813 (16.41%)	158 (0.19%)	13,174 (9.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	20,466 (66.69%)	14,801 (93.77%)	-	-	35,267 (24.96%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	66,511 (100.00%)	22,259 (100.00%)	13,895 (100.00%)	211,302 (100.00%)	313,967 (100.00%)
จะนะ	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	13,695 (20.59%)	2,847 (12.79%)	1,988 (14.31%)	407 (0.19%)	18,937 (6.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	52,816 (79.41%)	19,412 (87.21%)	-	-	72,228 (23.00%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เทพา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	21,058 (100.00%)	14,223 (100.00%)	4,120 (100.00%)	255,106 (100.00%)	294,507 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,729 (12.96%)	1,288 (9.06%)	2,489 (60.41%)	399 (0.16%)	6,905 (2.34%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	18,329 (87.04%)	12,935 (90.94%)	-	-	31,264 (10.62%)
นาทวี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	12,914 (100.00%)	5,066 (100.00%)	1,456 (100.00%)	310,645 (100.00%)	330,081 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,683 (20.78%)	103 (2.03%)	1,456 (100.00%)	36 (0.01%)	4,278 (1.30%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,231 (79.22%)	4,963 (97.97%)	-	-	15,194 (4.60%)
นาหม่อม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	5,303 (100.00%)	119 (100.00%)	67,062 (100.00%)	72,484 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	841 (15.86%)	119 (100.00%)	2 (0.003%)	962 (1.33%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	4,462 (84.14%)	-	-	4,462 (6.16%)
บางกล่ำ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	11,990 (100.00%)	8,186 (100.00%)	7,531 (100.00%)	62,378 (100.00%)	90,085 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,776 (23.15%)	1,478 (18.06%)	2,111 (28.03%)	25 (0.04%)	6,390 (7.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,214 (76.85%)	6,708 (81.94%)	-	-	15,922 (17.67%)
เมืองสงขลา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	8,787 (100.00%)	15,171 (100.00%)	15,763 (100.00%)	86,543 (100.00%)	126,264 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	503 (5.72%)	3,774 (24.88%)	931 (5.91%)	112 (0.13%)	5,320 (4.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,284 (94.28%)	11,397 (75.12%)	-	-	19,681 (15.59%)
ระโนด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	126,618 (100.00%)	-	-	55,907 (100.00%)	182,525 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	101,568 (80.22%)	-	-	2,733 (4.89%)	104,301 (57.14%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	25,050 (19.78%)	-	-	-	25,050 (13.72%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
รัตนภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	37,005 (100.00%)	68,258 (100.00%)	1,650 (100.00%)	176,682 (100.00%)	283,595 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	14,858 (40.15%)	1,039 (1.52%)	1,650 (100.00%)	75 (0.04%)	17,622 (6.21%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	22,147 (59.85%)	67,219 (98.48%)	-	-	89,366 (31.51%)
สิงห์พระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	57,443 (100.00%)	665 (100.00%)	2,587 (100.00%)	18,771 (100.00%)	79,466 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	48,209 (83.92%)	118 (17.74%)	129 (4.99%)	1,285 (6.85%)	49,741 (62.59%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,234 (16.08%)	547 (82.26%)	-	-	9,781 (12.31%)
สะเดา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	73 (100.00%)	19,788 (100.00%)	44 (100.00%)	488,845 (100.00%)	508,750 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	44 (100.00%)	-	44 (0.01%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	73 (100.00%)	19,788 (100.00%)	-	-	19,861 (3.90%)
สบ้าย้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	417 (100.00%)	10,548 (100.00%)	1,834 (100.00%)	325,931 (100.00%)	338,730 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	58 (13.91%)	1,454 (13.78%)	1,834 (100.00%)	360 (0.11%)	3,706 (1.09%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	359 (86.09%)	9,094 (86.22%)	-	-	9,453 (2.79%)
สิงหนคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	49,649 (100.00%)	803 (100.00%)	11,936 (100.00%)	80,025 (100.00%)	142,413 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	40,640 (81.85%)	509 (63.39%)	1,353 (11.34%)	1,537 (1.92%)	44,039 (30.92%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,009 (18.15%)	294 (36.61%)	-	-	9,303 (6.53%)
หาดใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	31,239 (100.00%)	18,590 (100.00%)	22,264 (100.00%)	341,879 (100.00%)	413,972 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,462 (4.68%)	3,569 (19.20%)	1,607 (7.22%)	63 (0.02%)	6,701 (1.62%)

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	29,777 (95.32%)	15,021 (80.80%)	-	-	44,798 (10.82%)
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	508,686 (100.00%)	209,786 (100.00%)	100,360 (100.00%)	2,703,496 (100.00%)	3,522,328 (100.00%)
รวมทั้ง จังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความ เหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	262,706 (51.64%)	18,013 (8.59%)	19,227 (19.16%)	7,525 (0.28%)	307,471 (8.73%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	245,980 (48.36%)	191,773 (91.41%)	-	-	437,753 (12.43%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 146,987 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันคุด (N) 13,817 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าวต้องการรักษาคุณภาพผลผลิตข้าว ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			มังคุด (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กระแสดินธุ์	455	-	455	-	446	446
คลองหอยโข่ง	15,497	-	15,497	-	178	178
ควนเนียง	14,328	-	14,328	-	735	735
จะนะ	33,992	-	33,992	-	1,860	1,860
เทพา	14,541	-	14,541	-	556	556
นาทวี	6,583	-	6,583	-	1,533	1,533
นาหม่อม	1,222	-	1,222	-	125	125
บางกล่ำ	3,959	-	3,959	-	28	28
เมืองสงขลา	3,162	-	3,162	-	244	244
ระโนด	104	-	104	-	1,060	1,060
รัตภูมิ	23,014	-	23,014	-	1,761	1,761
สทิงพระ	119	-	119	-	1,334	1,334
สะเดา	14,477	-	14,477	-	616	616
สะบ้าย้อย	3,051	-	3,051	-	1,356	1,356
สิงหนคร	92	-	92	-	1,410	1,410
หาดใหญ่	12,391	-	12,391	-	575	575
รวม	146,987	-	146,987	-	13,817	13,817

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอสิงหนคร เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอจะนะ เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกข้าว มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อพร้อมด้วย

2.3 มังคุด

มังคุดเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสงขลาในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมังคุด

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 997,446 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.27 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะบ้าย้อย 171,946 ไร่ อำเภอนาทวี 150,829 ไร่ และอำเภอสะเดา 126,380 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,003,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.43 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 305,149 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 164,775 ไร่ และอำเภอรัตนภูมิ 104,141 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 105,202 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.98 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะบ้าย้อย 23,689 ไร่ อำเภอสะเดา 17,450 ไร่ และอำเภอสิงหนคร 13,637 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,422,351 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมังคุดในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 32,901 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.30 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะบ้าย้อย 8,829 ไร่ อำเภอนาทวี 6,039 ไร่ และอำเภอเทพา 5,359 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 17,384 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.73 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอนาทวี 4,440 ไร่ อำเภอเทพา 3,030 ไร่ อำเภอสะบ้าย้อย 2,632 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 4,318 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.10 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสิงหนคร 2,195 ไร่ อำเภอเทพา 1,002 ไร่ และอำเภอสทิงพระ 344 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 17,080 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมังคุดแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมังคุด และพื้นที่ปลูกมังคุดในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 1,950,160 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสะเดา 426,314 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ 267,599 ไร่ อำเภอสะบ้าย้อย 217,700 ไร่ และอำเภอนาทวี 200,837 ไร่ ตามลำดับ

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 964,545 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.70 ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอสะบ้าย้อย 163,117 ไร่ อำเภอนาทวี 144,790 ไร่ และอำเภอสะเดา 123,180 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 985,616 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.27 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอสะเดา 303,134 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 163,568 ไร่ และอำเภอรัตนภูมิ 103,768 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมังคุดรายอำเภอ จังหวัดสงขลา

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กระแสดินธุ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,855 (100.00%)	5,053 (100.00%)	-	49,309 (100.00%)	58,217 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	252 (6.54%)	167 (3.30%)	-	504 (1.02%)	923 (1.59%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,603 (93.46%)	4,886 (96.70%)	-	-	8,489 (14.58%)
คลองหอย โข่ง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,346 (100.00%)	84,488 (100.00%)	680 (100.00%)	30,111 (100.00%)	145,625 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	255 (0.84%)	357 (0.42%)	-	178 (0.59%)	790 (0.54%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,091 (99.16%)	84,131 (99.58%)	-	-	114,222 (78.44%)
ควนเนียง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	15,032 (100.00%)	33,890 (100.00%)	1,684 (100.00%)	90,693 (100.00%)	141,299 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	37 (0.25%)	538 (1.59%)	323 (19.18%)	795 (0.87%)	1,693 (1.20%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	14,995 (99.75%)	33,352 (98.41%)	-	-	48,347 (34.22%)
จะนะ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	81,354 (100.00%)	72,111 (100.00%)	4,740 (100.00%)	155,667 (100.00%)	313,872 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	2,293 (2.82%)	2,385 (3.31%)	22 (0.46%)	2,063 (1.33%)	6,763 (2.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	79,061 (97.18%)	69,726 (96.69%)	-	-	148,787 (47.40%)
เทพา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	122,359 (100.00%)	85,094 (100.00%)	11,896 (100.00%)	75,363 (100.00%)	294,712 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,359 (4.38%)	3,030 (3.56%)	1,002 (8.42%)	809 (1.07%)	10,200 (3.46%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	117,000 (95.62%)	82,064 (96.44%)	-	-	199,064 (67.55%)
นาทวี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	150,829 (100.00%)	60,487 (100.00%)	3,485 (100.00%)	115,323 (100.00%)	330,124 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,039 (4.00%)	4,440 (7.34%)	19 (0.55%)	1,639 (1.42%)	12,137 (3.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	144,790 (96.00%)	56,047 (92.66%)	-	-	200,837 (60.84%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
นาหม่อม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	48,111 (100.00%)	3,977 (100.00%)	1,054 (100.00%)	19,343 (100.00%)	72,485 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,173 (2.44%)	240 (6.03%)	-	124 (0.64%)	1,537 (2.12%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	46,938 (97.56%)	3,737 (93.97%)	-	-	50,675 (69.91%)
บางกล้า	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	35,096 (100.00%)	22,555 (100.00%)	1,027 (100.00%)	31,407 (100.00%)	90,085 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5 (0.01%)	-	-	28 (0.09%)	33 (0.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	35,091 (99.99%)	22,555 (100.00%)	-	-	57,646 (63.99%)
เมืองสงขลา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	31,457 (100.00%)	4,014 (100.00%)	6,424 (100.00%)	85,358 (100.00%)	127,253 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,002 (3.19%)	-	53 (0.83%)	456 (0.53%)	1,511 (1.19%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	30,455 (96.81%)	4,014 (100.00%)	-	-	34,469 (27.09%)
ระโนด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	15,853 (100.00%)	-	4,951 (100.00%)	163,488 (100.00%)	184,292 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	829 (5.23%)	-	31 (0.63%)	1,056 (0.65%)	1,916 (1.04%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	15,024 (94.77%)	-	-	-	15,024 (8.15%)
รัตภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	50,104 (100.00%)	104,141 (100.00%)	1,333 (100.00%)	128,178 (100.00%)	283,756 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,620 (3.23%)	373 (0.36%)	-	1,762 (1.37%)	3,755 (1.32%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	48,484 (96.77%)	103,768 (99.64%)	-	-	152,252 (53.66%)
สทิงพระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,755 (100.00%)	-	8,485 (100.00%)	67,341 (100.00%)	79,581 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	377 (10.04%)	-	344 (4.05%)	1,329 (1.97%)	2,050 (2.58%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,378 (89.96%)	-	-	-	3,378 (4.24%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
สะเดา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	126,380 (100.00%)	305,149 (100.00%)	17,450 (100.00%)	59,879 (100.00%)	508,858 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	3,200 (2.53%)	2,015 (0.66%)	-	656 (1.10%)	5,871 (1.15%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	123,180 (97.47%)	303,134 (99.34%)	-	-	426,314 (83.78%)
สะบ้าย้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	171,946 (100.00%)	57,215 (100.00%)	23,689 (100.00%)	85,883 (100.00%)	338,733 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	8,829 (5.13%)	2,632 (4.60%)	329 (0.14%)	1,546 (1.80%)	13,336 (3.94%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	163,117 (94.87%)	54,583 (95.40%)	-	-	217,700 (64.27%)
สิงหนคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	5,461 (100.00%)	51 (100.00%)	13,637 (100.00%)	125,697 (100.00%)	144,846 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	154 (2.82%)	-	2,195 (16.10%)	3,522 (2.80%)	5,871 (4.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,307 (97.18%)	51 (100.00%)	-	-	5,358 (3.70%)
หาดใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	105,508 (100.00%)	164,775 (100.00%)	4,667 (100.00%)	139,311 (100.00%)	414,261 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,477 (1.40%)	1,207 (0.73%)	-	613 (0.44%)	3,297 (0.80%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	104,031 (98.60%)	163,568 (99.27%)	-	-	267,599 (64.60%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	997,446 (100.00%)	1,003,000 (100.00%)	105,202 (100.00%)	1,422,351 (100.00%)	3,527,999 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	32,901 (3.30%)	17,384 (1.73%)	4,318 (4.10%)	17,080 (1.20%)	71,683 (2.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	964,545 (96.70%)	985,616 (98.27%)	-	-	1,950,161 (55.28%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมังคุด คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 31,426 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 16,633 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมังคุด

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กระแสดินธุ์	-	-	-	-	334	334
คลองหอยโข่ง	5,415	-	5,415	-	-	-
ควนเนียง	1,323	-	1,323	891	96	987
จะนะ	-	-	-	1,846	334	2,180
เทพา	-	-	-	2,355	13	2,368
นาทวี	1,826	-	1,826	1,462	37	1,499
นาหม่อม	22	-	22	120	2	122
บางกล่ำ	-	-	-	379	25	404
เมืองสงขลา	-	-	-	470	45	515
ระโนด	21	-	21	-	2,137	2,137
รัตภูมิ	6,373	-	6,373	1,657	68	1,725
สทิงพระ	-	-	-	-	80	80
สะเดา	13,422	-	13,422	44	-	44
สะบ้าย้อย	-	-	-	1,842	280	2,122
สิงหนคร	1	-	1	-	476	476
หาดใหญ่	3,023	-	3,023	1,576	64	1,640
รวม	31,426		31,426	12,642	3,991	16,633

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมังคุดต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมังคุดในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมังคุดในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกมังคุดในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมังคุด ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมังคุดที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอสะบ้าย้อย อำเภอนาทวี อำเภอเทพา เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมังคุดในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกมังคุดในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมังคุด เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอนาทวี อำเภอกงหรา อำเภอบางแก้ว เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมังคุด มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 ปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสงขลาในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 472,295 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.38 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอระโนด 138,635 ไร่ อำเภอสทิงพระ 58,113 ไร่ และอำเภอกระแสสินธุ์ 39,034 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,925,385 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54.56 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 289,714 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 253,390 ไร่ และอำเภอรัตนภูมิ 221,506 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 452,814 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.83 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 145,510 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 51,499 ไร่ และอำเภอรัตนภูมิ 35,400 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 678,672 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 11,408 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.42 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอระโนด 5,528 ไร่ อำเภอกระแสสินธุ์ 1,934 ไร่ และอำเภอสทิงพระ 1,636 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) ในการปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 26,535 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.38 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอรัตนภูมิ 5,368 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 4,613 ไร่ และอำเภอสะเดา 4,013 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) ในการปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 4,088 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.90 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสะเดา 1,504 ไร่ อำเภอคลองหอยโข่ง 1,284 ไร่ และอำเภอกงหรา 373 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 743 ไร่

3) พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกปาล์มน้ำมันแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 2,359,737 ไร่ กระจายอยู่ทั่ว

ทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพพวงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสะเตา 301,866 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ 284,614 ไร่ อำเภोजะนะ 237,368 ไร่ และอำเภอรัตนภูมิ 218,256 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 460,888 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 97.58 ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอระโนด 133,107 ไร่ อำเภอสทิงพระ 56,477 ไร่ และอำเภอสิงหนคร 51,012 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 1,898,849 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.62 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอสะเตา 285,701 ไร่ อำเภอหาดใหญ่ 248,777 ไร่ และอำเภอเทพา 218,278 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพของที่ดินและพื้นที่ปลูกจริงของปาล์มน้ำมันรายอำเภอ จังหวัดสงขลา

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ขึ้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กระแสสินธุ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	39,034 (100.00%)	10,721 (100.00%)	1,082 (100.00%)	7,565 (100.00%)	58,402 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,934 (4.95%)	392 (3.66%)	38 (3.51%)	-	2,364 (4.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	37,100 (95.05%)	10,329 (96.34%)	-	-	47,429 (81.21%)
คลองหอยโข่ง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	108,782 (100.00%)	29,830 (100.00%)	7,179 (100.00%)	145,791 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	2,656 (2.44%)	1,284 (4.30%)	-	3,940 (2.70%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	106,126 (97.56%)	-	-	106,126 (72.79%)
ควนเนียง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	24,653 (100.00%)	67,940 (100.00%)	14,260 (100.00%)	34,446 (100.00%)	141,299 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	756 (3.07%)	1,605 (2.36%)	253 (1.77%)	-	2,614 (1.85%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	23,897 (96.93%)	66,335 (97.64%)	-	-	90,232 (63.86%)
จะนะ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	36,409 (100.00%)	202,600 (100.00%)	17,843 (100.00%)	57,648 (100.00%)	314,500 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	83 (0.23%)	1,558 (0.77%)	69 (0.39%)	311 (0.54%)	2,021 (0.64%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	36,326 (99.77%)	201,042 (99.23%)	-	-	237,368 (75.47%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เทพา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	221,370	30,624	42,717	294,711
			(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	3,092	373	164	3,629
			(1.40%)	(1.22%)	(0.38%)	(1.23%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	218,278	-	-	218,278
			(98.60%)	-	-	(74.07%)
นาทวี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	28,155	176,357	24,734	100,877	330,123
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	16	1,344	-	16	1,376
		(0.06%)	(0.76%)	-	(0.02%)	(0.42%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	28,139	175,013	-	-	203,152
		(99.94%)	(99.24%)	-	-	(61.54%)
นาหม่อม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	9,118	45,498	2,775	15,094	72,485
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	24	-	-	24
			(0.05%)	-	-	(0.03%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	9,118	45,474	-	-	54,592
		(100.00%)	(99.95%)	-	-	(75.31%)
บางกล่ำ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	6,527	70,325	8,129	5,104	90,085
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	145	951	34	-	1,130
		(2.22%)	(1.35%)	(0.42%)	-	(1.25%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,382	69,374	-	-	75,756
		(97.78%)	(98.65%)	-	-	(84.09%)
เมืองสงขลา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	21,540	45,617	13,488	46,793	127,438
		(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	18	223	44	3	288
		(0.08%)	(0.49%)	(0.33%)	(0.01%)	(0.23%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	21,522	45,394	-	-	66,916
		(99.92%)	(99.51%)	-	-	(52.51%)
ระโนด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	138,635	-	8,787	36,869	184,291
		(100.00%)	-	(100.00%)	(100.00%)	(100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	5,528	-	27	-	5,555
		(3.99%)	-	(0.31%)	-	(3.01%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	133,107	-	-	-	133,107
		(96.01%)	-	-	-	(72.23%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
รัตนภูมิ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,181 (100.00%)	221,506 (100.00%)	35,400 (100.00%)	24,674 (100.00%)	283,761 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	63 (2.89%)	5,368 (2.42%)	307 (0.87%)	21 (0.09%)	5,759 (2.03%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,118 (97.11%)	216,138 (97.58%)	-	-	218,256 (76.92%)
สิงหพระ	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	58,113 (100.00%)	1,631 (100.00%)	13,191 (100.00%)	6,646 (100.00%)	79,581 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,636 (2.82%)	3 (0.18%)	8 (0.06%)	16 (0.24%)	1,663 (2.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	56,477 (97.18%)	1,628 (99.82%)	-	-	58,105 (73.01%)
สะเดา	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	16,165 (100.00%)	289,714 (100.00%)	145,510 (100.00%)	57,469 (100.00%)	508,858 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	4,013 (1.39%)	1,504 (1.03%)	147 (0.26%)	5,664 (1.11%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	16,165 (100.00%)	285,701 (98.61%)	-	-	301,866 (59.32%)
สะบ้าย้อย	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,687 (100.00%)	202,769 (100.00%)	33,671 (100.00%)	98,606 (100.00%)	338,733 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	223 (0.11%)	-	-	223 (0.07%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	3,687 (100.00%)	202,546 (99.89%)	-	-	206,233 (60.88%)
สิงหนคร	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	52,195 (100.00%)	7,165 (100.00%)	21,991 (100.00%)	63,496 (100.00%)	144,847 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,183 (2.27%)	470 (6.56%)	32 (0.15%)	11 (0.02%)	1,696 (1.17%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	51,012 (97.73%)	6,695 (93.44%)	-	-	57,707 (39.84%)
หาดใหญ่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	35,883 (100.00%)	253,390 (100.00%)	51,499 (100.00%)	73,489 (100.00%)	414,261 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	46 (0.13%)	4,613 (1.82%)	115 (0.22%)	54 (0.07%)	4,828 (1.16%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	35,837 (99.87%)	248,777 (98.18%)	-	-	284,614 (68.70%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	472,295 (100.00%)	1,925,385 (100.00%)	452,814 (100.00%)	678,672 (100.00%)	3,529,166 (100.00%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,408 (2.42%)	26,535 (1.38%)	4,088 (0.90%)	743 (0.11%)	42,774 (1.21%)
	พื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือ	460,887 (97.58%)	1,898,850 (98.62%)	-	-	2,359,737 (66.86%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกปาล์มน้ำมัน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา (S3) 152,929 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 22,250 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตปาล์มน้ำมัน

อำเภอ	ยางพารา (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กระแสดินธุ์	456	-	456	1,710	334	2,044
คลองหอยโข่ง	15,497	-	15,497	-	-	-
ควนเนียง	15,019	-	15,019	1,544	-	1,544
จะนะ	34,933	-	34,933	1,997	23	2,020
เทพา	15,186	-	15,186	2,500	13	2,513
นาทวี	6,583	-	6,583	1,462	-	1,462
นาหม่อม	1,244	-	1,244	120	1	121
บางกล่ำ	4,440	-	4,440	2,077	-	2,077
เมืองสงขลา	3,841	-	3,841	935	45	980
ระโนด	124	-	124	-	2,137	2,137
รัตภูมิ	23,014	-	23,014	1,657	11	1,668
สทิงพระ	119	-	119	129	3	132
สะเดา	15,091	-	15,091	44	-	44
สะบ้าย้อย	3,051	-	3,051	1,842	209	2,051
สิงหนคร	395	-	395	1,359	463	1,822
หาดใหญ่	13,936	-	13,936	1,614	21	1,635
รวม	152,929	-	152,929	18,990	3,260	22,250

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกปาล์มน้ำมันซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่างและแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอรัตนภูมิ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกปาล์มน้ำมัน มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 ส้มโอหอมควนลัง สำหรับส้มโอหอมควนลังเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียง และสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในเขตตำบลควนลังมาช้านาน เป็นส้มโอที่เปลือกมีความหอมพิเศษโดดเด่นแตกต่างจากส้มโออื่น โดยมีผลกลมสูง ไม่มีจุก น้ำหนักผลอยู่ระหว่าง 1 – 2.5 กิโลกรัม เป็นส้มโอที่มีรสชาติดี และจุดเด่นอยู่ที่เนื้อผลสีชมพูเข้ม แดง นุ่ม ฉ่ำ รสชาติหวานอมเปรี้ยว ไม่ขม มีกลิ่นหอม เนื้ออ่อน แกะออกจากกลิบได้ง่าย จำนวนกลิบ 11-13 เนื้อกึ่งกรอบใหญ่ยาว ปลายกึ่งเรียวยแหลม เมล็ดลึบ ส่วนใหญ่จะไม่มีเมล็ด มีความหวาน 12-13 องศาบริกซ์ ที่สำคัญเมื่อตัดผลจากต้นแล้วรับประทานได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องรอให้ลิ้มต้น ลักษณะพิเศษของส้มโอหอมควนลังคือไม่มีเมล็ดต้องขยายพันธุ์ด้วยการตอนกิ่งเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เป็นข้อดีของการรักษาความเป็นพันธุ์แท้ของส้มโอพันธุ์นี้ไว้มาเป็นเวลาหลายสิบปี ขณะเดียวกันยังได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านปลูกส้มโออินทรีย์แหล่งปลูกส้มโอหอมควนลังมีพื้นที่เฉพาะที่ปลูกแล้วได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีมาก คือบริเวณที่ราบลุ่มน้ำในเขตเมืองควนลัง ได้แก่ คลองวาด คลองนนท์ คลองต่ำ และคลองสอ เนื่องจากอยู่ใกล้ลำคลองที่มีตะกอน แร่ธาตุอาหารพืชทับถมจึงมีความอุดมสมบูรณ์ อันอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ส้มโอหอมควนลังมีความต่างจากส้มโอที่ปลูกต่างพื้นที่ โดยมีพื้นที่ปลูกรวมกันประมาณ 200 ไร่ และส้มโอหอมควนลังเป็นสินค้ารายแรกของจังหวัดสงขลา ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน (GI) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2559 ปัจจุบันราคาอยู่ที่กิโลกรัมละ 60 บาท ส้มโอหอมควนลังเป็นสินค้าทางการเกษตรของดีตำบลควนลังออกสู่ตลาด และเป็นการพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วิถีท้องถิ่นนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรที่ปลอดภัยและยั่งยืน

3.2 มะม่วงเบา มะม่วงเบาเริ่มต้นกำเนิดในอำเภอลำสนธิ พบต้นที่มีอายุมากที่สุดกว่า 100 ปี ด้วยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ภูมิประเทศติดทะเลฝั่งทะเลสาบสงขลาทำให้ดินมีแร่ธาตุสมบูรณ์

มะม่วงจึงมีรสชาติดีแตกต่างจากมะม่วงที่ได้จากการนำไปปลูกในพื้นที่อื่น ๆ มะม่วงเบาของแท้อำเภอสิงหนครจะมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ รสเปรี้ยวกำลังดีไม่เปรี้ยวจัด เนื้อกรอบ เปลือกบาง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ทำให้เป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งส่วนใหญ่จะเรียกว่า “มะม่วงสงขลา” แต่จะมีการปลูกมากในคาบสมุทรสทิงพระ โดยเฉพาะ อำเภอสิงหนคร มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดกว่า 2,000 ไร่ มะม่วงเบา จะให้ผลผลิตปีละ 2 ช่วง คือ ประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน และเดือนกันยายน-ตุลาคม ทำให้ต้องใส่ปุ๋ยบำรุงต้น บำรุงดอกต่อเนื่อง ผลผลิตต่อต้นต่อปีราว 400-600 กิโลกรัม ราคาหน้าสวน อยู่ที่กิโลกรัมละไม่ต่ำกว่า 30-80 บาท ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มเกษตรกรกว่า 20 คน หรือกว่า 100 ไร่ ทำเกษตรแบบปลอดภัย ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practices : GAP) จากกรมวิชาการเกษตร ทำให้ผลผลิตเป็นที่ต้องการอย่างมาก และไม่เพียงพอจำหน่าย นอกจากนี้ยังได้ รวมกลุ่มแม่บ้านนำมะม่วงเบาไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มากมายทั้งน้ำมะม่วงเบา มะม่วงแช่อิ่ม มะม่วงกวน แยมมะม่วง สร้างรายได้เข้าจังหวัดมากกว่า 200 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมา ซึ่งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา และสำนักงานเกษตรอำเภอสิงหนคร ส่งเสริมให้มะม่วงเบาเป็นพืชอัตลักษณ์ของสงขลา และอยู่ระหว่างการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI) ของจังหวัดสงขลา และเร่งให้ความรู้เกษตรกรผลักดันให้เกิดแปลงต้นแบบในพื้นที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้งานวิจัยสู่เกษตรกร ตั้งแต่การดูแลสวน การจัดการธาตุอาหารให้กับต้นพืช ไปจนถึงการแปรรูป และการตลาด พร้อมจัดตั้งโรงเรียนเกษตรกรมะม่วงเบา เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูก เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่ต่อไป

จังหวัดสงขลา ปี 2562 มีเนื้อที่ปลูกมะม่วงเบาในพื้นที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอสิงหนคร อำเภอสทิงพระ และอำเภอบางกล่ำ รวมเนื้อที่ 4,512 ไร่ เนื้อที่ให้ผล จำนวน 3,507 ไร่ เนื้อที่ยังไม่ให้ผล จำนวน 1,005 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน 2,828 ไร่ ผลผลิตรวม 2,844,750 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย จำนวน 1,005.92 ไร่ และ จำนวนครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 2,052 ไร่

ตารางที่ 11 เนื้อที่ปลูก เนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิตรวม ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ของมะม่วงเบาจังหวัดสงขลา ปี 2562

อำเภอ/ จังหวัด	เนื้อที่ ปลูก (ไร่)	เนื้อที่ ให้ผล (ไร่)	เนื้อที่ยัง ไม่ ให้ผล (ไร่)	เนื้อที่เก็บ เกี่ยว ผลผลิต (ไร่)	ผลผลิต รวม (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ ไร่)	จำนวน ครัวเรือน เกษตรกร
สงขลา	4,512	3,507	1,005	2,828	2,844,750	1,005.92	2,052
อ.สิงหนคร	3,607	2,957	650	2,401	2,769,650	1,153.54	1,476
อ.สทิงพระ	895	540	355	427	75,100	175.88	572
อ.บางกล่ำ	10	10	-	-	-	-	4

ที่มา: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2563

ราคาขายมะม่วงเบา ผลอ่อนโดยราคาเฉลี่ย 15.05 บาทต่อกิโลกรัม (สูงสุด ราคา 100 บาท/กิโลกรัม ต่ำสุด 5 บาท/กิโลกรัม) มะม่วงเบาผลแก่ราคาเฉลี่ย 6.48 บาทต่อกิโลกรัม และมะม่วงเบาผลสุกราคาเฉลี่ย 5.62 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 12 ราคาขายมะม่วงเบาของเกษตรกร ปี 2558 - 2562

รายการ	ราคาเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)				
	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
มะม่วงผลแก่	30	35	40	50	15.05
มะม่วงผลอ่อน	10	10	10	10	6.48
มะม่วงผลสุก	3	5	5	5	5.62

ที่มา: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2563

ราคาขายผลิตภัณฑ์มะม่วงเบาแปรรูป ปี 2562 ราคาขายผลิตภัณฑ์มะม่วงเบาแปรรูปราคามะม่วงเบากวนมีราคาสูงกว่าผลิตภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ ราคาโดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 350 บาท รองลงมา มะม่วงเบาแช่อิ่มกิโลกรัมละ 220 บาท มะม่วงเบาสดพร้อมน้ำปลาหวาน กิโลกรัมละ 80 บาท (โดยเฉลี่ยมะม่วงเบาสดกิโลกรัมละ 50 บาทและราคาน้ำปลาหวาน 30 บาท) มะม่วงเบาตอง กิโลกรัมละ 70 บาท แยมมะม่วงเบาขวดเล็กขวดละ 60 บาท ซึ่งแยมมะม่วงผู้ผลิตไม่นิยมที่จะผลิตมากนัก เนื่องจากส่วนประกอบที่นำมาทำแยมหาซื้อยาก และน้ำมะม่วงเบาขวดละ 10 บาท

ตารางที่ 13 ราคาขายผลิตภัณฑ์มะม่วงเบาแปรรูป ปี 2562

รายการ	เฉลี่ย
มะม่วงเบากวน (บาท/กิโลกรัม)	350
มะม่วงเบาแช่อิ่ม (บาท/กิโลกรัม)	220
มะม่วงเบาสดพร้อมน้ำปลาหวาน (บาท/กิโลกรัม)	80
มะม่วงเบาตอง (บาท/กิโลกรัม)	70
แยมมะม่วงเบา (บาท/กระปุก)	60
น้ำมะม่วงเบา (บาท/ขวด)	10

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2563

3.3 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชัน กระชายดำ ไพล เป็นต้น

ขมิ้นชัน เป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของไม้ผลไม้ยืนต้น โดยพื้นที่จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 288,268 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ อำเภोजะนะ อำเภอคลองหอยโข่ง และอำเภอระโนด ตามลำดับ

กระชายดำ เป็นพืชที่ชอบที่ร่ม ดินร่วนซุยหรือเป็นดินปนทรายที่มีการระบายน้ำได้ดี ชอบอากาศหนาวเย็น และขยายพันธุ์ด้วยวิธีการแบ่งเหง้า สามารถขยายพันธุ์ได้ตลอดทั้งปี แต่ถ้าต้องการให้หัวหรือเหง้ามีคุณภาพต้องปลูกและเก็บเกี่ยวตามฤดูกาล คือปลูกในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม โดยพื้นที่จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกกระชายดำที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 260,959 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอระโนด และอำเภอบางกล่ำ ตามลำดับ

ไพล เจริญได้ดีในดินร่วนซุย ปลูกง่าย ดูแลง่าย สามารถปลูกแซมระหว่างแปลงพืชหลักได้ โดยพื้นที่จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกไพลที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 11,456 ไร่ อยู่ในอำเภอระโนด อำเภอสิงหนคร อำเภอสะเดา และอำเภอกระแสดินธุ์ ตามลำดับ

4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ยางพารา

1) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 348,532 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอนาทวี อำเภอสะเดา และอำเภอหาดใหญ่ ตามลำดับ ทั้งนี้ ตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพาราระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตยางพาราต่อไร่ต่อปี จากปกติเฉลี่ยอยู่ที่ 224 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 360 กิโลกรัมต่อไร่ ภายในปี 2579 นั้น ควรมีการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ การคัดเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และด้านทานโรค การปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การปลูกพืชแซมและพืชคลุมดินให้เหมาะสมเพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของยาง การบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการกรีดยางให้มีปริมาณน้ำยางสูงมีคุณภาพและตรงตามมาตรฐาน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง ส่งเสริมให้เกษตรกร

ชาวสวนยางในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการบริหารงานแบบมืออาชีพและสามารถถ่ายทอดกิจการให้กับคนรุ่นใหม่

2) **พื้นที่ปลูกยางพาราที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกยางพาราอยู่ มีเนื้อที่ 1,137,038 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอสะเดา อำเภอเทพา และอำเภอสะบ้าย้อย เกษตรกรยังคงปลูกยางพาราได้ผลดี ทั้งนี้ควรสนับสนุนให้มีเพิ่มผลผลิตยางพารา โดยเน้นการจัดการที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ เช่นเดียวกันกับพื้นที่เหมาะสมสูง โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงดิน เน้นการพัฒนาการตลาดในพื้นที่ เช่น จัดตั้งจุดรับซื้อ โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ ที่มีความเหมาะสมปานกลางให้มากขึ้น ส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และปลูกยางพาราทดแทนในพื้นที่เดิม เช่นกันกับพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง พัฒนาตลาดและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น โดยเน้นการแปรรูปยาง หรือไม้ยางพาราเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเน้นจากชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นที่ต้นแบบ

3) **พื้นที่ปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกยางพาราอยู่ ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้มีการโค่นยางพาราที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปี และหาพืชอื่นทดแทน เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น จัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกยางพารา พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น มังคุด ปาล์มน้ำมัน ข้าว เป็นต้น ในส่วนนี้ควรเน้นให้เกษตรกรปลูกพืชดังกล่าวต่อไป เนื่องจากปัจจุบันตามมาตรการยุทธศาสตร์ยางพารา เน้นการลดพื้นที่การปลูกยางพาราอยู่แล้ว ฉะนั้นควรสร้างความตระหนักให้เกษตรกร เน้นการทำเกษตรแบบผสมผสาน หรือการเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือ วนเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุดต่อไป

4.2 ข้าว

1) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 262,706 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอระโนด สทิงพระ สิงหนคร อำเภอกระเสลสินธุ์ อำเภอรัตภูมิ อำเภอจะนะ อำเภอกวนเนียง และกระจายตัวในพื้นที่เล็ก ๆ ในอำเภอบางกล่ำ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอสะบ้าย้อย ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดเห็นควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว โดยรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจร การตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practices : GAP) เนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกร โดยแนะนำว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว จึงไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นหากข้าวราคาไม่ดี ถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ในอนาคตจะกลับมาทำนาได้อีก

2) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 18,013 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภोजะนะ อำเภอบางกล่ำ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่มีข้อจำกัดไม่มากนัก เกษตรกรยังคงปลูกข้าวได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูก ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดี และต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ว่าในอนาคตยังสามารถกลับมาทำนาได้อีก

3) **พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ ทั้งนี้ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ยางพารา มังคุด ปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ หากในอนาคตข้าวราคาดีเกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้นการกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสานทดแทน

4.3 มังคุด

1) **พื้นที่ปลูกมังคุดที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมังคุดอยู่ มีเนื้อที่ 32,901 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอบางยี่อ อำเภอนาทวี และอำเภอเทพา ตามลำดับ ทั้งนี้คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดเห็นควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกมังคุดที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตสู่การผลิตผลไม้ครบวงจร เช่น บริหารจัดการผลผลิตแบบป้องกันความเสี่ยงโดยใช้การตลาดนำการผลิตเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practices : GAP) เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาคุณภาพผลไม้ให้สอดคล้องตามฤดูกาล การผลิตผลไม้คุณภาพตามแหล่งกำเนิดภูมิศาสตร์ (GI) และไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัด

2) **พื้นที่ปลูกมังคุดที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมังคุดอยู่ มีเนื้อที่ 17,384 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอนาทวี อำเภอเทพา และอำเภอบางยี่อ เกษตรกรยังคงปลูกมังคุดเนื่องจากเป็นไม้ผล ซึ่งบางช่วงมีความต้องการการใช้น้ำในปริมาณที่มาก ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลา

ที่เหมาะสม จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกร โดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่าและต้นทุนต่ำ

3) **พื้นที่ปลูกมังคุดในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมังคุดอยู่ ทั้งนี้ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ หาแหล่งเงินทุน ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ แนวทางการบริหารจัดการให้แก่เกษตรกร ในกรณีที่มีมังคุดถึงอายุต้องโค่นทิ้ง ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมังคุด** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมังคุด พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าว เงาะ มะพร้าว เป็นต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ในอนาคตสามารถกลับมาปลูกมังคุดได้อีก แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม่ยืนต้นอาจเป็นเรื่องยากต้องรอจนพืชเดิมครบอายุตัดโค่น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตร่วมด้วย ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์และสร้างมาตรการจูงใจให้เกษตรกรกลับมาปลูกมังคุดในพื้นที่นี้ หรือทำในรูปแบบสวนผสมระหว่างไม้ผลเขตร้อน เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะทางการตลาดร่วมด้วย

4.4 ปาล์มน้ำมัน

1) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ มีเนื้อที่ 11,408 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอระโนด อำเภอกะเสสินธุ์ และอำเภอสทิงพระ ตามลำดับ ทั้งนี้คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดเห็นควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำอย่างดี รวมทั้งการจัดการดินและปุ๋ยตามมาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง สนับสนุนการรวมกลุ่มเป็นเกษตรกรแปลงใหญ่ สร้างเครือข่ายในรูปแบบของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ลานเท กับโรงงานสกัดน้ำมัน ส่งเสริม ให้ความรู้เรื่องการตัดปาล์มน้ำมันที่ได้คุณภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาให้เกษตรกรเพาะปลูกตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agriculture Practices : GAP)

2) **พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ มีเนื้อที่ 26,535 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอรัตนภูมิ อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสะเดา เกษตรกรยังคงปลูกปาล์มน้ำมันได้ผลดี ทั้งนี้ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน แหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน ใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสม สนับสนุนพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ได้รับการรับรอง จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสานโดยเฉพาะในช่วงที่ปาล์มน้ำมันอายุน้อยยังไม่ให้ผลผลิต หรือ

เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชที่มีผลตอบแทนดีกว่า

3) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ ทั้งนี้ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดินสนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้นอายุประมาณ 20-25 ปี การปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นจึงเป็นเรื่องยาก ในกรณีที่ปาล์มน้ำมันหมดอายุ ลงทุนน้อยกว่าและให้ผลตอบแทนที่ดี ส่งเสริมสินค้าเกษตรชนิดอื่น ๆ ที่สามารถปลูก เลี้ยง หรืออยู่ร่วมกันได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้เกษตรกรสามารถเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ยางพารา ข้าว มังคุด เงาะ มะพร้าว เป็นต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่นานาคสามารถกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันได้อีก แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้นการกลับมาปลูกปาล์มน้ำมันอาจเป็นเรื่องยากโดยเฉพาะการปลูกไม้ผล เช่น ทุเรียน ที่ปัจจุบันราคาดี แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและราคาผลผลิตร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2556. **ขอบเขตการปกครอง**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลสถิติประชากร**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน ปี พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2560. **ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ส้มโอหอมควนลัง**. กระทรวงพาณิชย์. 29 มิถุนายน 2560.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **การใช้ที่ดินจังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2563**. (ไฟล์ข้อมูล).
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ปี พ.ศ. 2563**. (ไฟล์ข้อมูล).
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา. 2563. **เนื้อที่ปลูก เนื้อที่ให้ผลผลิต ผลผลิตรวม ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ของมะม่วงเบาจังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2562**. สืบค้นจาก <https://www.opsmoac.go.th/songkhla-dwl-files-421091791097>.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา. 2563. **ราคาขายผลิตภัณฑ์มะม่วงเบาแปรรูป ปี 2562**. สืบค้นจาก <https://www.opsmoac.go.th/songkhla-dwl-files-421091791097>.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา. 2563. **ราคาขายมะม่วงเบาของเกษตรกร ปี 2558-2562**. สืบค้นจาก <https://www.opsmoac.go.th/songkhla-dwl-files-421091791097>.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรมันปี พ.ศ. 2564**. (ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอจังหวัดสงขลา

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	
1	กระแสสินธุ์	กระแสสินธุ์	
2		เกาะใหญ่	
3		เชิงแส	
4		โรง	
5	คลองหอยโข่ง	คลองทลา	
6		คลองหอยโข่ง	
7		โคกม่วง	
8		ทุ่งลาน	
9		ควนเนียง	ควนไส
10			บางเหรียง
11			รัตภูมิ
12			ห้วยลึก
13	จะนะ	ขุนตืดหวาย	
14		คลองเปี้ยะ	
15		คู	
16		แค	
17		จะโหนด	
18		ตลิ่งชัน	
19		ท่าหมอไทร	
20		นาทับ	
21		นาหว้า	
22		น้ำขาว	
23		บ้านนา	
24		ป่าชิง	
25		สะกอม	
26		สะพานไม้แก่น	
27	เทพา	เกาะสะบ้า	
28		ท่าม่วง	
29		เทพา	
30		ปากบาง	
31		ลำไพล	
32		วังใหญ่	
33		สะกอม	

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
34	นาทวี	คลองขวาง
35		คลองทราย
36		ฉาง
37		ทับช้าง
38		ท่าประคู้
39		นาทวี
40		นาหมอศรี
41		ประกอบ
42		ปลักหนู
43		สะท้อน
44	นาหม่อม	คลองหรั่ง
45		ทุ่งขมิ้น
46		นาหม่อม
47		พิจิตร
48	บางกล่ำ	ท่าช้าง
49		บางกล่ำ
50		บ้านหาร
51		แม่ทอม
52	เมืองสงขลา	เกาะแก้ว
53		เกาะยอ
54		เขารูปช้าง
55		ทุ่งหวัง
56		บ่อยาง
57		พะวง
58	ระโนด	คลองแดน
59		แดนสงวน
60		ตะเคียน
61		ท่าบอน
62		บ่อตรู
63		บ้านขาว
64		บ้านใหม่
65		ปากแตระ
66		พังยาง

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

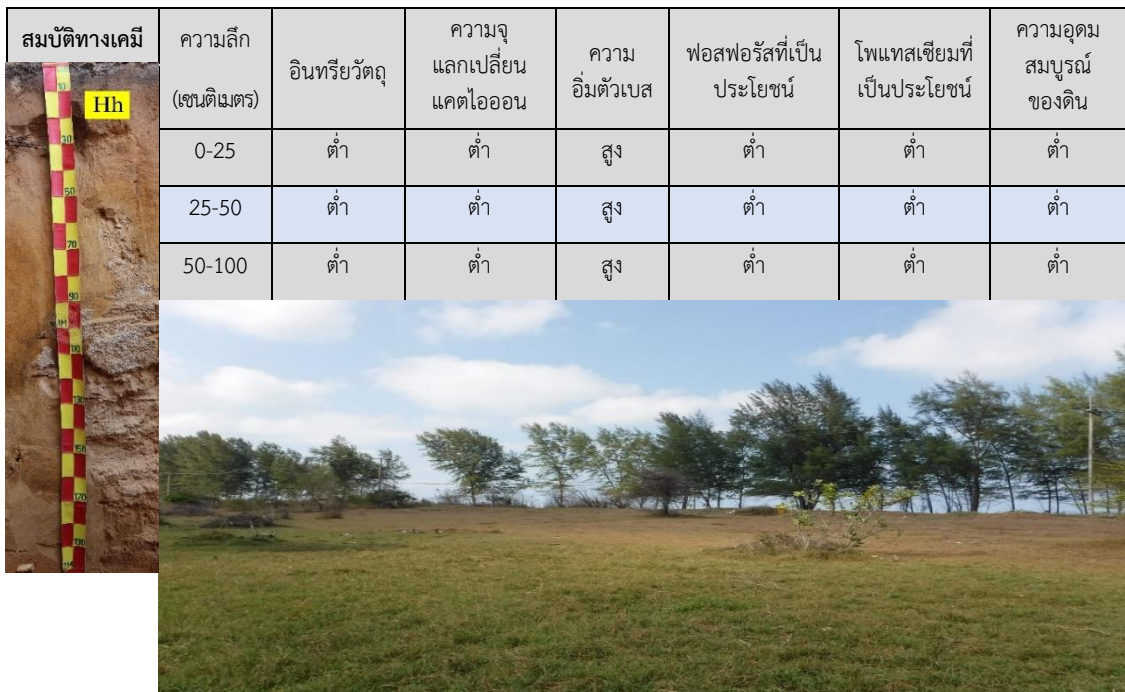
ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	
67	ระโนด (ต่อ)	ระโนด	
68		ระวะ	
69		วัดสน	
70	รัตภูมิ	กำแพงเพชร	
71		เขาพระ	
72		ควนรู	
73		คูหาใต้	
74		ท่าชะมวง	
75		สทิงพระ	กระดังงา
76			คลองรี
77	คูขุด		
78	จะทิ้งพระ		
79	ชุมพล		
80	ดีหลวง		
81	ท่าหิน		
82	บ่อดาน		
83	บ่อดง		
84	วัดจันทร์		
85	สนามชัย		
86	สะเดา	เขามี่เกียรติ	
87		ท่าโพธิ์	
88		ทุ่งหมอ	
89		ปริก	
90		ปาดังเบซาร์	
91		พังลา	
92		สะเดา	
93		สำนักขาม	
94		สำนักแก้ว	
95	สะบ้าย้อย	เขาแดง	
96		คูหา	
97		จะแหน	
98		ทุ่งพอ	
99		ธารคีรี	

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	
100	สะบ้าย้อย (ต่อ)	บ้านโหนด	
101		บาโหย	
102		เปียน	
103		สะบ้าย้อย	
104	สิงหนคร	ชะแล้	
105		ชิงโค	
106		ทำนบ	
107		บางเขียด	
108		ปากรือ	
109		ป่าขาด	
110		ม่วงงาม	
111		รำแดง	
112		วัดขนุน	
113		สทิงหม้อ	
114		หัวเขา	
115		หาดใหญ่	คลองแห
116			คลองอู่ตะเภา
117			ควนลัง
118	คอหงส์		
119	คูเต่า		
120	ฉลุง		
121	ท่าข้าม		
122	ทุ่งตำเสา		
123	ทุ่งใหญ่		
124	น้ำน้อย		
125	บ้านพรุ		
126	พะตง		
127	หาดใหญ่		
รวม	16	127	

ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ชุดดิน	หัวหิน	Series Hh	กลุ่มชุดดินที่ 43
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	สันทรายชายทะเล		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนทรายทะเล		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างมาก		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลางถึงเร็ว
ลักษณะสมบัติของดิน	ดินทรายลิกมาก เนื้อดินเป็นทรายตลอด ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง(pH 6.5-7.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล พบเปลือกหอยตลอดทุกชั้นดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	ดินทรายหนามาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำและขาดแคลนน้ำ		
ข้อเสนอแนะ	เหมาะสมดีสำหรับปลูกมะพร้าวและสนประดิพัทธ์ มีข้อจำกัดเล็กน้อยที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกไม้ผล มีข้อจำกัดรุนแรงที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ควรมีการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสดหรือปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด.2 ปลูกพืชคลุมดินหรือมีวัสดุคลุมดิน เพื่อลดการสูญเสียน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบให้น้ำในแปลงปลูกพืชเพื่อไว้ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ		

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินหัวหิน

ชุดดิน	ระโนด	Series Ran	กลุ่มชุดดินที่ 3
สภาพพื้นที่	ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสังฐาน	ที่ราบชายฝั่งทะเล		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินเหนียวลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง หรือดินเหนียว สีดำหรือน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างเล็กน้อย(pH 5.5-7.5) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) พบจุดประสีเหลือง หรือน้ำตาล ทุกชั้นดิน		
ข้อจำกัด	-		
ข้อเสนอแนะ	ชุดดินนี้เหมาะสมดีมากต่อการทำนาข้าว แต่ควรมีการใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิต		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความอิ่มตัว เบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง
	25-50	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินระโนด

ชุดดิน	สะเตา	Series Sd	กลุ่มชุดดินที่ 39
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา มีความลาดชัน 2-20 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำระดับสูง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำ		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	เร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	เร็ว
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน มีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0-6.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นร่วนปนทราย มีสีแดงหรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH 5.0-5.5)		
ข้อจำกัด	ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การอุ้มน้ำของดินต่ำ และพื้นที่ที่มีความลาดชัน		
ข้อเสนอแนะ	ชุดดินนี้ไม่ค่อยเหมาะสมต่อการเพาะปลูกเนื่องจากมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชัน การใช้ประโยชน์ของพื้นที่บริเวณนี้จึงต้องมีการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดินและใช้ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสะเตา

ชุดดิน	สงขลา	Series Sng	กลุ่มชุดดินที่ 17
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา ที่มีวัตถุต้นกำเนิดมาจากหินแกรนิต		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเร็ว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายสีเทา ตลอดชั้นดินพบจุดประสีน้ำตาลหรือสีเหลือง และปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH 4.5-5.5) ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำและเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย		
ข้อเสนอแนะ	ต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์และการอุ้มน้ำของดินให้มากขึ้น		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยนแคต ไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสงขลา

ชุดดิน	ทุ่งหว้า	series Tg	กลุ่มชุดดินที่ 39
สภาพพื้นที่	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 %		
ภูมิสัณฐาน	ลานตะพัก เชิงเขา เนินเขา หรือบริเวณพื้นที่เหลือค้ำจากการกัดกร่อน		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	การผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไมไกลนักของหินแกรนิต		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลางถึงเร็ว	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	เร็ว
ลักษณะสมบัติดิน	เป็นดินลึก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH 5.5-6.0) ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหยาบถึงหยาบมาก มีสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH 4.5-5.5)		
ข้อจำกัด	ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เนื้อดินเป็นทรายหยาบ และความสามารถในการอุ้มน้ำของดินต่ำ		
ข้อเสนอแนะ	ดินบริเวณนี้ไม่ค่อยเหมาะสมต่อการเพาะปลูก เนื่องจากดินเป็นดินปนทรายหยาบและความสามารถในการอุ้มน้ำของดินต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ แต่ถ้าจำเป็นต้องมีการใช้ประโยชน์บนดินบริเวณนี้ ต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมี ปลูกพืชคลุมดิน และให้น้ำแก่พืช		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (เซนติเมตร)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยนแคต ไอออน	ความ อึดตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่ เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่ เป็นประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินทุ่งหว้า

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสงขลา

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
กระแสสินธุ์	50,324	กระแสสินธุ์	7,518
		เกาะใหญ่	14,055
		เชิงแส	14,200
		โรง	14,551
คลองหอยโข่ง	38,430	คลองหลา	4,789
		คลองหอยโข่ง	13,967
		โคกม่วง	10,360
		ทุ่งลาน	9,314
ควนเนียง	43,595	ควนไส	14,649
		บางเหรียญ	4,229
		รัษฎามิ	16,456
		ห้วยลึก	8,261
จะนะ	29,984	ขุนตัดหวาย	5,617
		คู	2,630
		แค	3,274
		ท่าหมอไทร	6,442
		น้ำขาว	456
		บ้านนา	6,157
		สะกอม	4,989
		สะพานไม้แก่น	419
		ท่าม่วง	3
เทพา	654	ปากบาง	329
		สะกอม	322
		ฉาง	7,710
นาทวี	8,700	นาทวี	621
		นาหมอศรี	369
บางกล่ำ	19	ท่าช้าง	19
ระโนด	176,958	คลองแดน	11,956
		แดนสงวน	19,843
		ตะเคียนยะ	17,197
		ท่าบอน	23,699

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ระโนด (ต่อ)		บ่อตรุ	9,113
		บ้านขาว	20,442
		บ้านใหม่	23,704
		ปากแตระ	6,369
		พังยาง	9,288
		ระโนด	16,886
		ระวะ	7,539
		วัดสน	10,922
รัตภูมิ	60,237	กำแพงเพชร	5,190
		ควนรู	8,715
		คูหาใต้	27,382
		ท่าชะมวง	18,950
สทิงพระ	73,005	กระดังงา	4,651
		คลองรี	7,888
		คูขุด	9,240
		จะทิ้งพระ	4,797
		ชุมพล	9,676
		ดีหลวง	4,126
		ท่าหิน	12,968
		บ่อดาน	5,007
		บ่อแดง	5,010
		วัดจันทร์	5,133
สิงหนคร	84,901	สนามชัย	4,509
		ชะแล้	6,942
		ชิงโค	9,691
		ทำนบ	5,575
		บางเขียด	9,479
		ปากร่อ	8,395

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
สิงหนคร (ต่อ)		ป่าขาด	7,009
		ม่วงงาม	12,115
		ร่าแดง	7,224
		วัดขนุน	6,549
		สทิงหม้อ	7,886
		หัวเขา	4,036
หาดใหญ่	4,666	ควนลัง	4,576
		บ้านพรุ	25
		หาดใหญ่	65
รวม	571,473		571,473

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำ จังหวัดสงขลา

หน่วย: ล้าน ลบ.ม.

ลำดับ ที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภท อ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำ ต่ำสุด	ระดับน้ำ เก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำคลองทลา	กลาง	คลองหอยโข่ง	คลองทลา	0.15	21.42
2	อ่างเก็บน้ำคลองจำไทร	กลาง	คลองหอยโข่ง	คลองหอยโข่ง	0.06	6.00
3	อ่างเก็บน้ำคลองสะเดา	กลาง	สะเดา	สำนักแต้ว	1.55	56.74
	รวม				1.76	84.16

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล จังหวัดสงขลา

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)		
รัตภูมิ	109,839	เขาพระ	43,368		
		ท่าชะมวง	37,413		
		กำแพงเพชร	22,101		
		ควนรู	4,462		
		คูหาใต้	2,495		
นาทวี	93,262	สะท้อน	26,510		
		ประกอบ	21,035		
		ทับช้าง	16,596		
		คลองทราย	12,439		
		นาทวี	11,574		
		คลองกวาง	3,456		
		ปลักหนู	882		
		ท่าประคู้	770		
		สะเดา	69,063	สำนักแต้ว	21,433
				ปริง	14,799
ทุ่งหมอ	11,139				
สำนักขาม	7,354				
ป่าดงเบขาร์	7,203				
เขามี่เกียรติ	4,896				
สะเดา	1,144				
ท่าโพธิ์	1,095				
สะบ้าย้อย	36,824	คูหา	22,385		
		เขาแดง	8,694		
		จะแหน	3,766		
		ทุ่งพล	1,385		
		บาโหย	593		
		สะบ้าย้อย	1		
จะนะ	32,686	ท่าหมอไทร	15,446		
		สะพานไม้แก่น	10,985		
		น้ำขาว	4,016		
		แค	1,507		
		บ้านนา	319		

ตารางผนวกที่ 4 (ต่อ)

อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)	ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
จะนะ (ต่อ)		คลองเปี้ยะ	191
		จะโหนด	132
		คู	59
		ขุนตืดหวาย	24
		นาหว่า	7
เทพา	27,771	ลำไทร	23,264
		วังใหญ่	3,648
		ปากบาง	504
		สะกอม	355
หาดใหญ่	20,572	พะตง	11,516
		ฉลุง	5,668
		ทุ่งตำเสา	3,120
		บ้านพรุ	268
กระเสสินธุ์	6,760	เกาะใหญ่	6,663
		กระเสสินธุ์	97
คลองหอยโข่ง	6,104	คลองหอยโข่ง	4,874
		คลองทลา	1,230
ควนเนียง	4,229	บางเหนียง	3,397
		รัตภูมิ	832
ระโนด	3,698	แดนสงวน	3,698
นาหม่อม	938	คลองหรั่ง	702
		พิจิตร	122
		นาหม่อม	114
บางกล่ำ	928	ท่าช้าง	928
รวม			412,674

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, 2564

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดสงขลา

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ยางพารา	77,676	989,213
2	ข้าวนาปี	20,134	184,108
3	ปาล์มน้ำมัน	7,778	78,320
4	มะพร้าว	8,995	18,954
5	ข้าวนาปรัง	1,019	14,851
6	ทุเรียน	5,051	11,251
7	ลองกอง	3,513	4,916
8	กล้วยน้ำว้า	3,075	3,668
9	มะม่วง	2,287	3,633
10	มังคุด	2,356	2,875
11	พริกชี้หนูเม็ดใหญ่	1,219	2,292
12	แตงโมเนื้อ	413	1,773
13	เงาะ	1,320	1,646
14	ไม้ยืนต้นอื่น ๆ	484	1,616
15	มะนาว	1,571	1,582
16	สะตอ	1,114	1,541
17	พริกชี้หนูเม็ดเล็ก (พริกชี้หนูสวน)	1,098	836
18	จำปาตะ	555	820
19	อื่น ๆ	10,090	12,794
รวม		149,748	1,336,689

หมายเหตุ: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรปี 2563

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดสงขลา

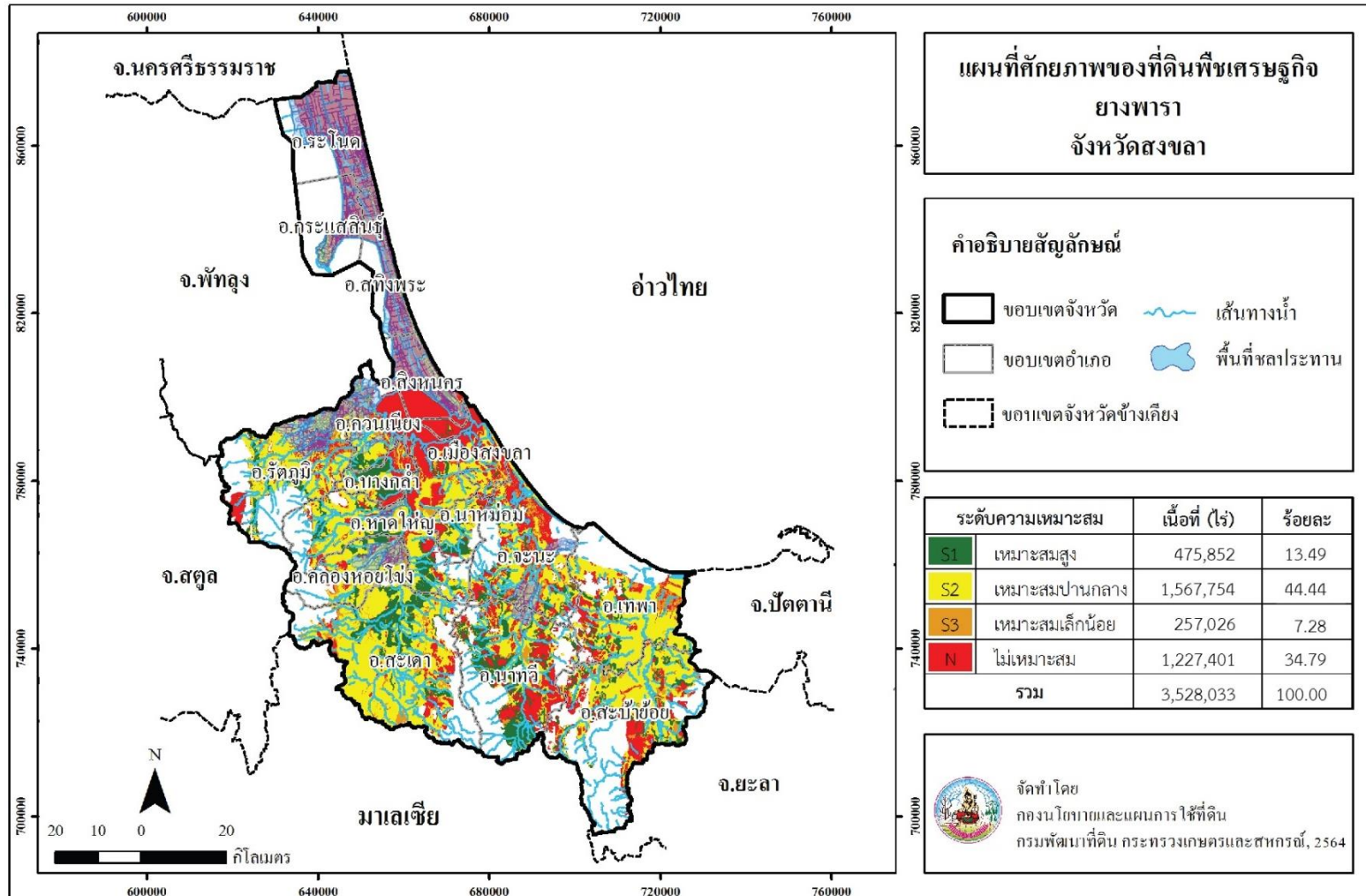
ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	พลู	199	294	กระแสสินธุ์ ควนเนียง บางกล่ำ เมืองสงขลา ระโนด สทิงพระ หาดใหญ่
2	กฤษณา	9	217	คลองหอยโข่ง ควนเนียง จะนะ เทพา นาหม่อม นาทวี บางกล่ำ
3	ส้มแขก	20	187	คลองหอยโข่ง ควนเนียง จะนะ เทพา สะเดา สะบ้าย้อย
4	สมุนไพรอื่น ๆ	9	78	คลองหอยโข่ง นาทวี บางกล่ำ สะเดา สิงหนคร หาดใหญ่
5	พริกไทย	33	72	กระแสสินธุ์ ควนเนียง จะนะ เทพา นาหม่อม บางกล่ำ เมืองสงขลา ระโนด รัตภูมิ สะเดา สทิงพระ หาดใหญ่
6	กระเจี๊ยบแดง	14	38	ควนเนียง นาหม่อม สทิงพระ เมืองสงขลา
7	ตะไคร้หอม	13	13	คลองหอยโข่ง ควนเนียง จะนะ ระโนด สะเดา สิงหนคร หาดใหญ่
8	พลูคาว	5	6	รัตภูมิ สทิงพระ
9	ไพล	2	6	นาทวี เมืองสงขลา
10	บัวบก	2	2	หาดใหญ่
11	มะขามแขก	1	2	หาดใหญ่
12	ชุมเห็ดเทศ	1	1	เมืองสงขลา
13	ดีปลี	1	1	หาดใหญ่
14	ฟ้าทะลายโจร	1	1	เมืองสงขลา
15	ย่านาง	1	1	หาดใหญ่
16	สบู่เลือด	1	1	เมืองสงขลา
17	หญ้าหวาน	1	1	หาดใหญ่
18	อัญชัน	1	1	หาดใหญ่
รวม		314	922	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

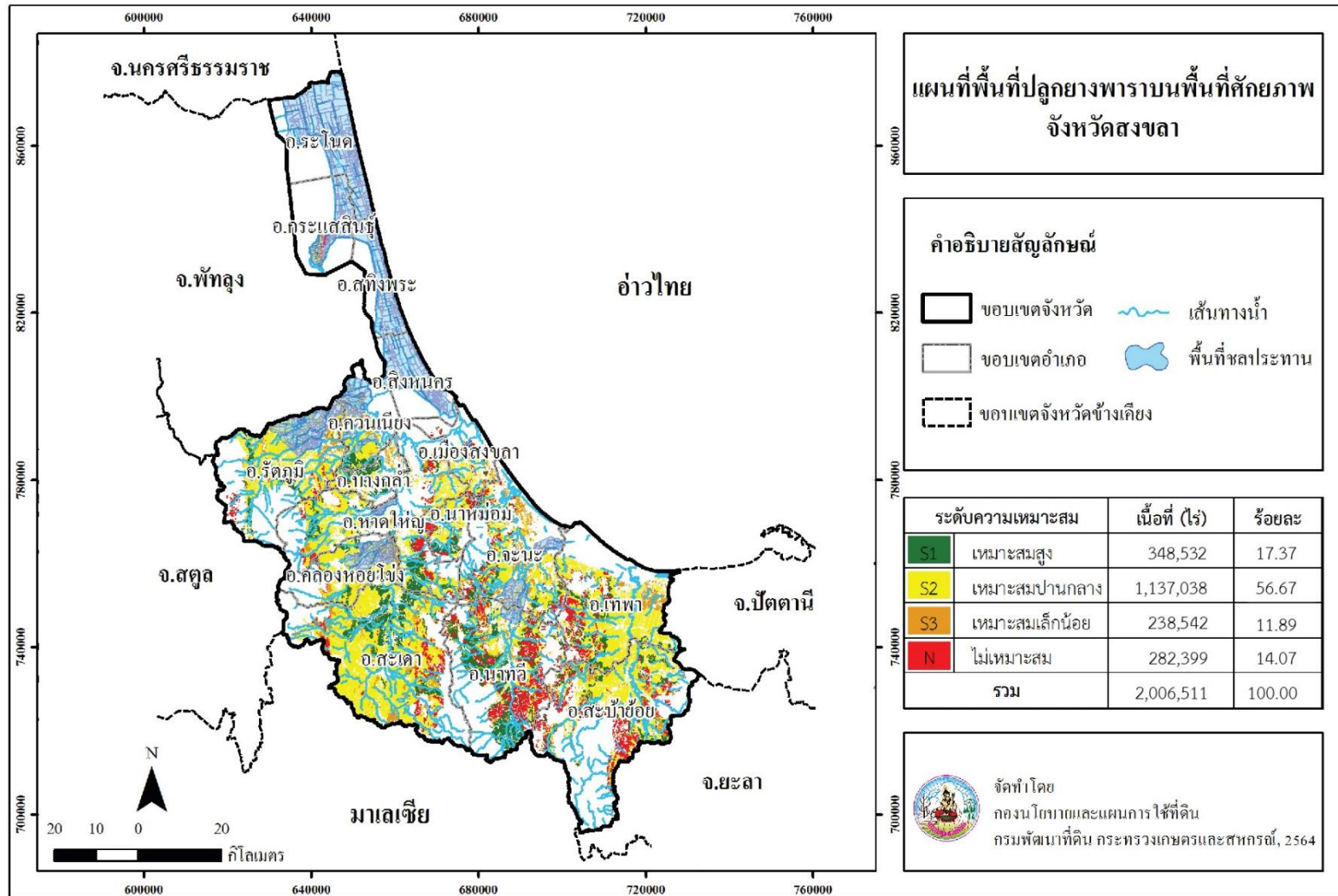
ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร จังหวัดสงขลา

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
กลุ่มเกษตรกรแปรรูปสัตว์น้ำ	1	โรงงานด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	169
โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม	4	โรงสีขนาดกลาง	9
โรงงานผลิตยางแผ่น	1	โรงสีขนาดเล็ก	28
โรงงานผลิตอาหารสัตว์	3		
โรงงานแปรรูปผลผลิตจากยางพารา	3		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	76		
รวม	88	รวม	206

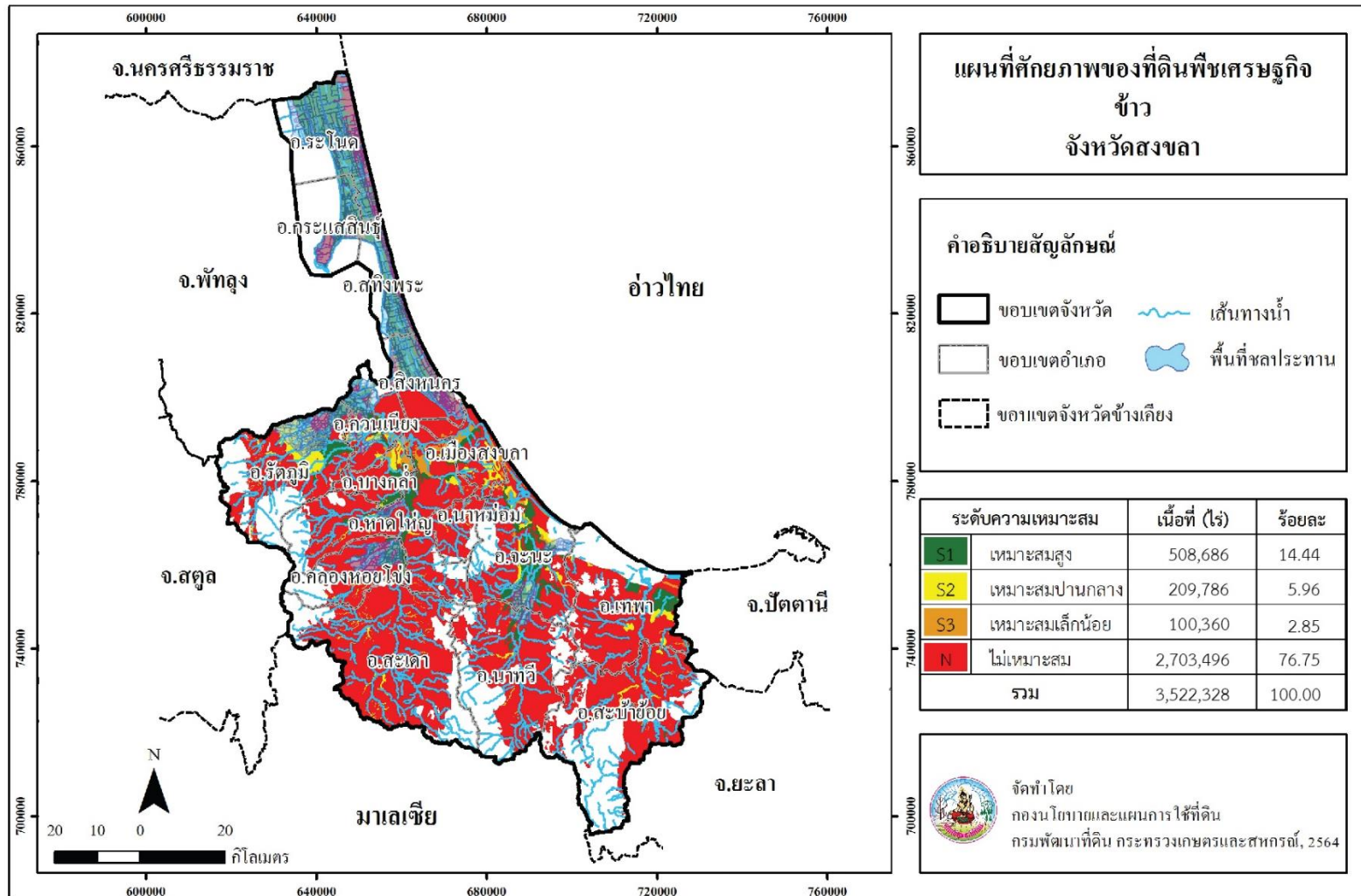
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, 2564

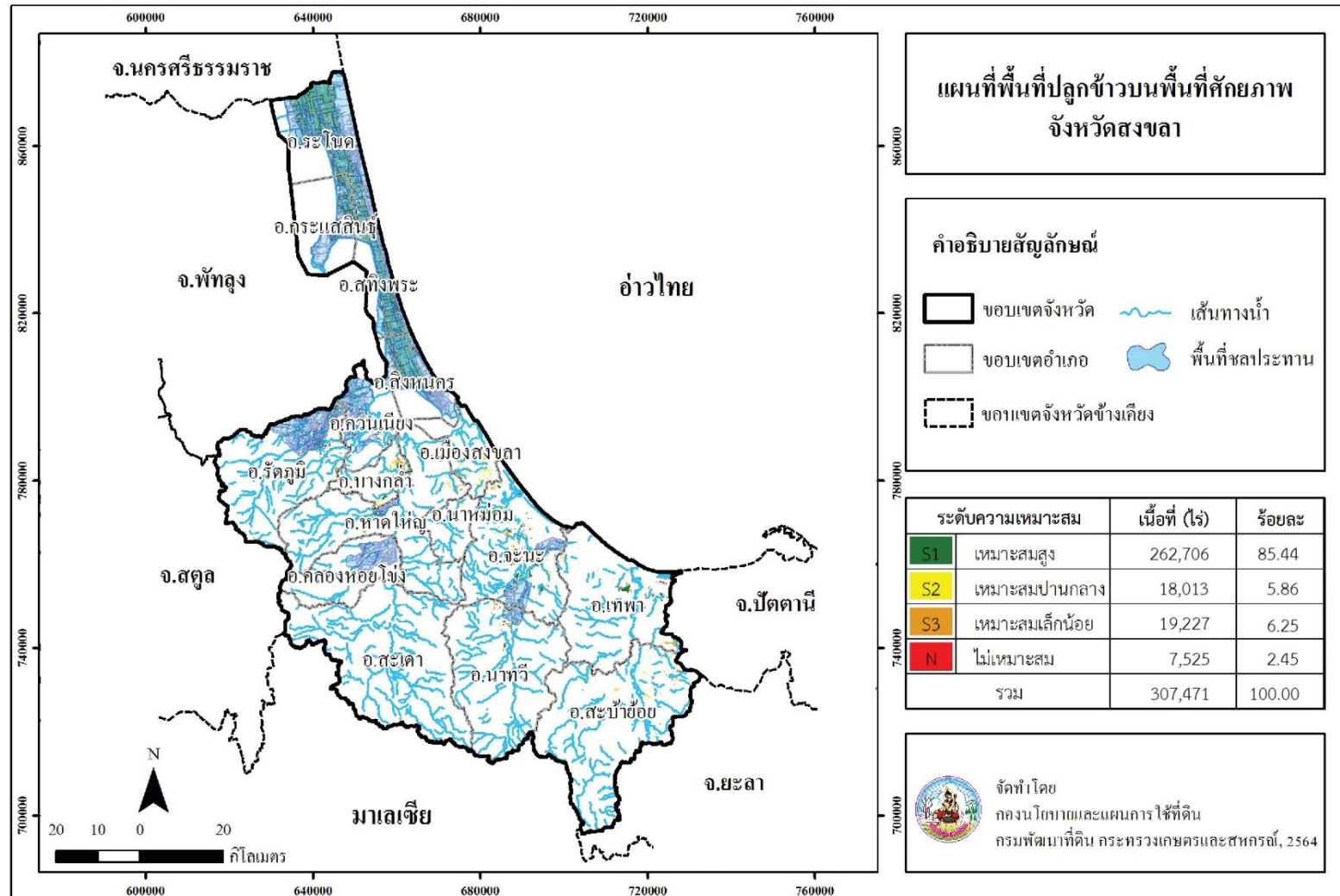
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจยางพารา จังหวัดสงขลา

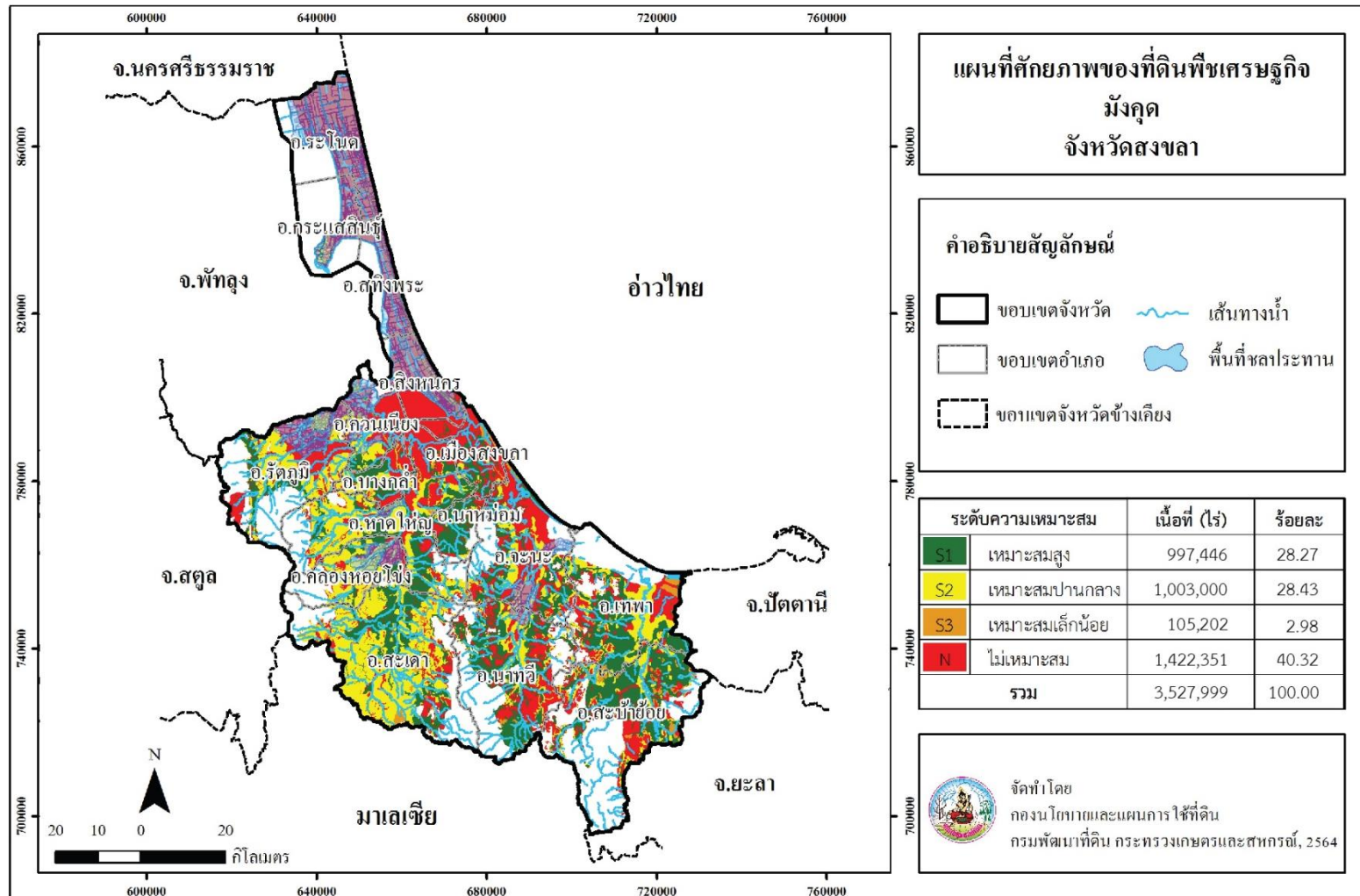
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกยางพาราบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสงขลา

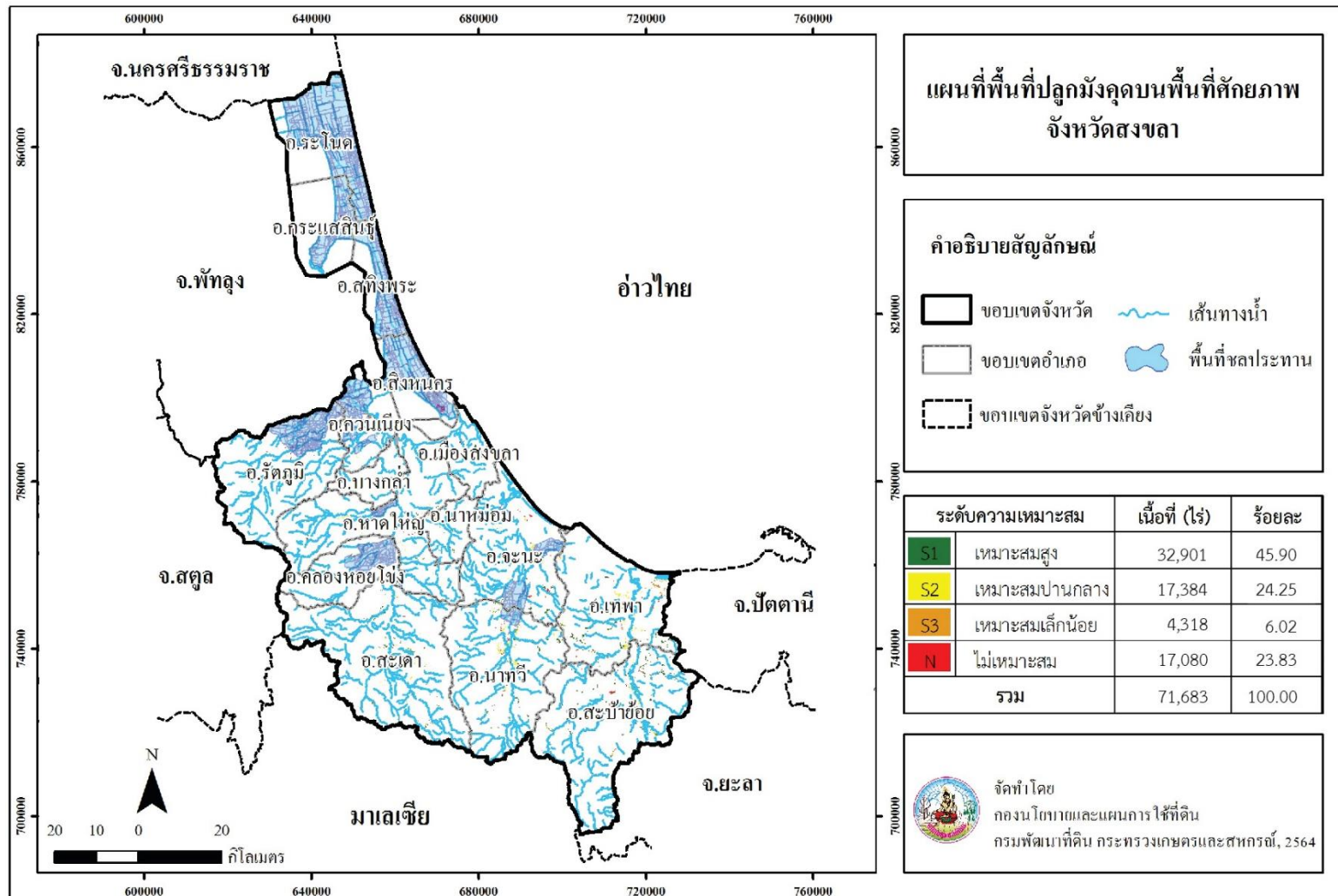
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดสงขลา

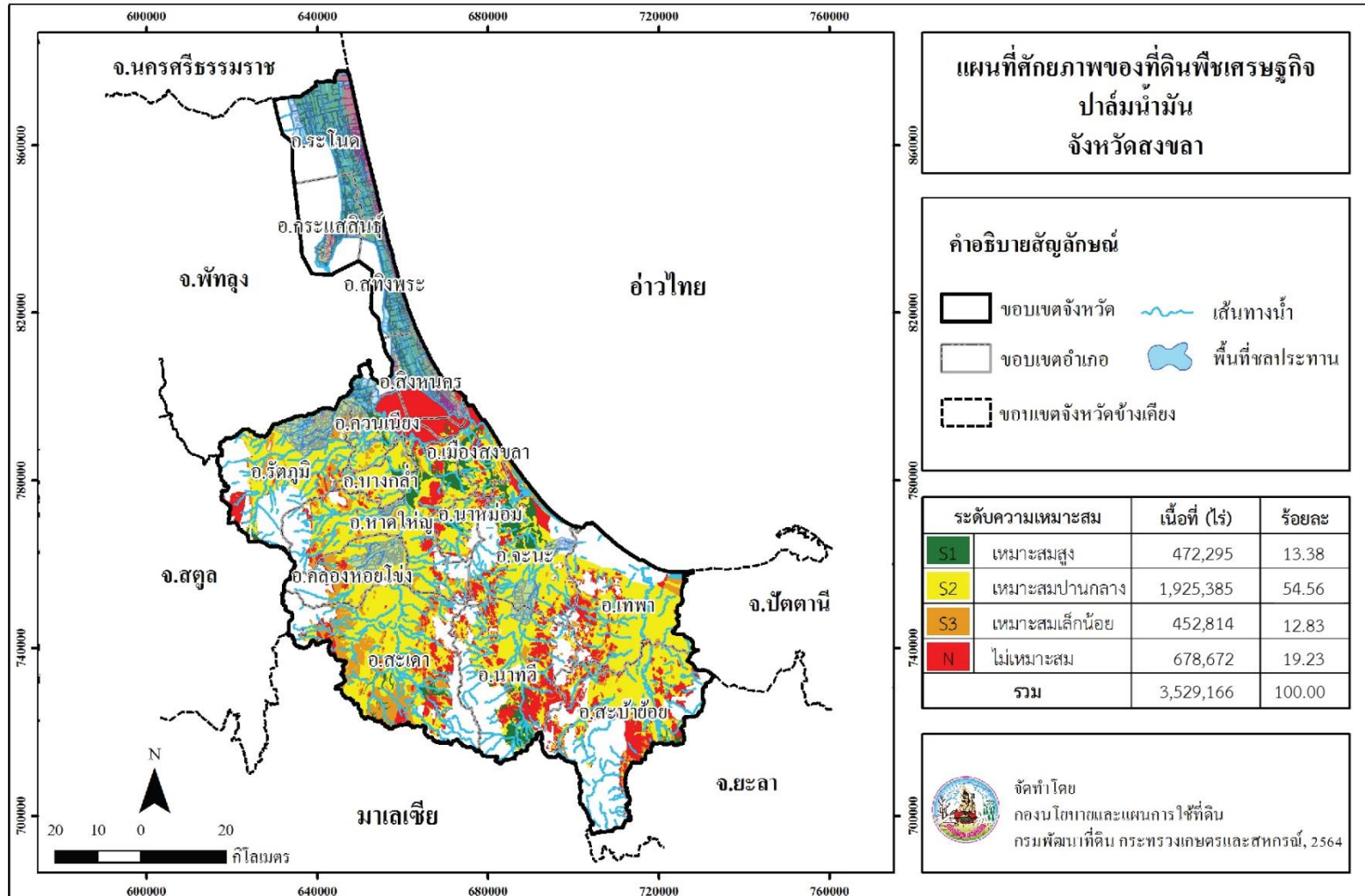
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพจังหวัดสงขลา

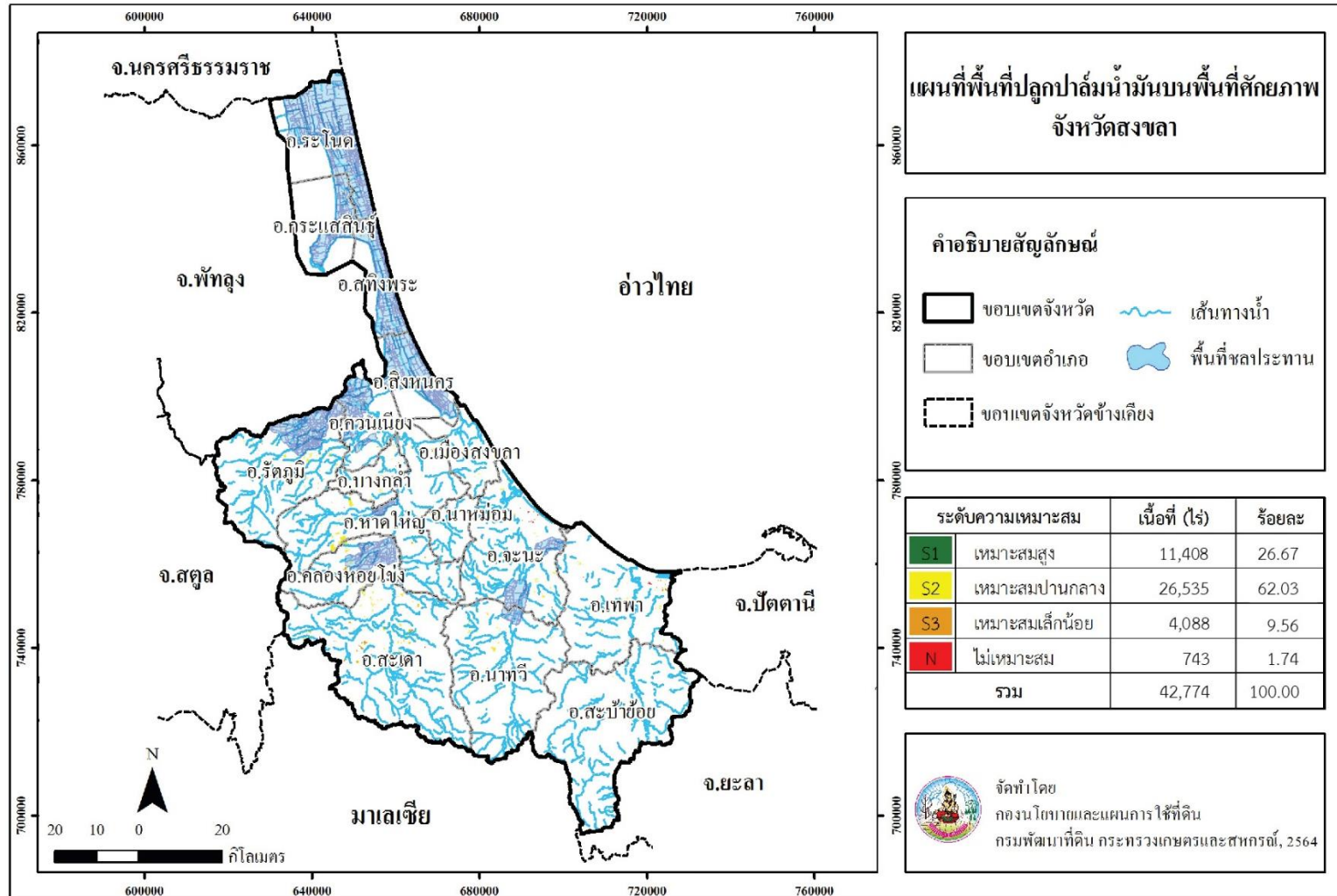
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมังคุด จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกมั่งคุดบนพื้นที่ศักยภาพจังหวัดสงขลา

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จังหวัดสงขลา

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดสงขลา

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD